

Išrodo mums, jog nėra la- biau pageidaujamo, kaip to, kad daugintūs skaičius tų, ku- rie gali ant gero sunaudoti sa- vo raštiskus gabumus ir kad geri laikraščiai knodidžiausia išsiplatintų, taip kad kiekvie- nas kasdieną turėtų gero skai- tymo kuriame pamokinama, sustiprinama ir pakeliama krikščioniškos dorybės. Popiežius Benediktas XV.

Veltui jūs statysite bažny- čias, veltui remsite misijas, veltui steigsite mokyklas — visi tie jūsų darbai, visos tos jūsų pastangos nueis niekais, jei jūs nesugebėsite vartoti ap- sigynimui ir užpolimui to tin- kamo ginklo, kokio yra gry- noji ir tikroji katalikiškoji spauda. Popiežius Pijus X.

Entered as second-class matter September 22 1915. at the post office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879.

242 W. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS., SPALIO (October) 7 d., 1916 m.

Kat. Spaudos savaitė atidėta.

JĮ BUS NUO 12 IKI 19 LAPKR.

L. D. S. Centro valdyba savo posėdyje 4 spalį svarstydama Katalikų Spaudos Savaitės reikalus, atsižvelgus į tai, kad dabar prieš 1 lapkr. visi Amerikos lietuviai privalo visas savo pastangas dėti geresniam prisiruošimui prie Lietuvių Dienos, kad jeigu Katalikų Spaudos Savaitę laikyti nuo 22 iki 29 spalį — tai nukentėtų reikalai ir Lietuvių Dienos ir Katalikų Spaudos Savaitės, atsižvelgdama į tai NUTARĖ KATALIKŲ SPAUDOS SAVAITĘ TURĖTI NUO 12 IKI 19 LAPKRIČIO SIŲ 1916 METŲ.

Žinios iš Lietuvos Streikas pakriko.

Rusiškas laikraštis Novoje Vremia rugpj. 6 (29) d. paduoda šitokias žinias iš Lietuvos:

Naujienos iš Vilniaus.

Vienam lenkui pavyko pasprukti iš Vilniaus ir jis atsidūrė į Kopenhagą. Jis ten susitiko su korespondentu Gazeta Polska ir jam papasakojo kas girdėti Vilniuje.

Kaipo priešakinis karės centras Vilnius pilnas oficerių. Ten yra 10 armijos štabas ir jis užėmė grafo Tiškevičiaus rūmus prie Antokolskio ir Naberežnos gatvių. Į Vilnių pribūva daug oficerių nuo pozicijų.

Sužeidė "Lietuvos karalių."

Pradžioj kovo mėnesio į Vilnių atvežė sužeistas Vilhelmo sūnų princą Oskarą. Jis su adjutantu ir feldfelbeliu automobilijū važiuo netoli nuo pozicijų. Už keleto žingsnių nuo automobiliaus sprogo didelis rusų šovinis. Adjutantas ir oficeris buvo užmušti o princas ir feldfelbelis sunkiai sužeisti.

Visus Vilniečius užrašinėjo lietuviais.

Nebe indomumo ir žinios apie tautinius santykius Vilniuje. Vasario mėnesyje vokiečių valdžia sumanius surašyti visus Vilniaus gyventojus. Ir kodėl tai vokiečiai buvo pasiryžę visus vilniečius užrašyti lietuviais. Prieš tai griežtai stjo miesto milicijos viršininkas F. Zavadskis. Jisai išleido ir praplatino knygelę vardu "Kas tu?" Toj knygelėj jisai atsišaukė į lenkus ir agitavo juos būtinai užsirašinėti lenkais. Vokiečių valdžia konfiskavo tą knygelę, nubaudė autorį 600 rublių ir palinosavo iš milicijos viršininko vietos. Bet galų gale, pridėda korespondentas, knygelė padarė savo ir lenkai nepanorėjo užsirašinėti lietuviais.

KIEK GAVO LIETUVIAI.

"Rieč" paskelbė atskaita nuo liepos 1 d. iki rugpj. 1 d. D. Kunigaikštystės Tatjanos komiteto. Lietuvių Centraliniam Komitetui teko 200.000 rublių. Petrogrado Liet. dr. jai klievo 32.000 rublių. Vilniaus Liet. dr. jai "Zibu- rėlis 1.000 rublių. Iš Šveicarijos Ryme gauta žinia, jog kaizeris atsišaukė į Wilsoną prašant, kad jis išsikvištų ir pasisiūlytų patarpininkauti tarp kariaujančių valstybių.

Balkanuose talkininkai ima viršų.

Talkininkai Francijoje žengia pirmyn.

Turkai skerdžia graikus.

DIDELI MŪŠIAI BALKANUOSE.

Įvairiuose frontuose Balkanų prasidėjo mūšiai ir beveik visur sekasi talkininkams.

PERSIKĖLĖ PER DUNOJŲ.

Rumunai persikėlė per Dunojų ir įsibriovė į Bulgariją. Persikėlė tarp Ruščuk ir Turtukai. Kariniai ekspertai sako, kad visas karės bėgis ant Balkanų persimainys, jei tas rumunų persikėlimas gerai pavyks. Nes rumunai žengty iš čia linkui svarbaus Bulgarijos miesto Varna, kuri guli prie Juodųjų jurių. Tuomet taipgi rumunai užėity von Mackenseno armijai iš užpakalio. Von Mackenseno armija randasi Dobružoj.

STREIKAS PARAGVAJŲ.

Pietinės Amerikos respublikoj Paragvai sustojo ant visų geležinkelių traukiniai. Sustreikavo darbininkai. Streikui prasidėjus, dar ejo kaiku- rie traukiniai, bet tuomet bu- vi sugriauta keletas tiltų. Po to viso traukiniai sustojo.

MAINIERIAI SUSTREIKAVO.

Bay City, Mich. — Sustreikavo 2.500 angliakasių. Angliakasiai nori, kad jiems būtų mokama už iškastas anglis prieš jų apvalymą. Ligšiol anglys buvo pirma išvalomas, pasveriamos ir už tai mokama darbininkams.

PRITRUKS NEGRŲ.

Pietinėse valstijose jau kai- kur emė trukti negrų darbininkų. Taip dedasi todėl, kad daug negrų viliojama į šiaurines valstijas — į Pensylvanias, Kentuckys, W. Virginia ir tt. Mieste Montgomery, Ala. išleistas įstatymas kuriuo bus baudžiama kiekvienas agentas \$100 ir 60 dienų kalėjimu už viliojimą bile kokio darbiniko iš miesto.

NUPLIKINO VEIDĄ SUVE- DŽIOTOJUI.

Detroit, Mich. — Mergina B. Ullian, 25 metų amžiaus, stovyklyje prie daug žmonių pylė sierinės rūgšties veidan vyrui H. Bennett 30 metų amžiaus. Mergina buvo suareš- tuota. Pasakė, jog tas vyras buvo jos suvedžiotoju, žadėjo vesti ir paskui pametė. Abu gyveno Bostone. Vyras sumanęs atsimesti nuo jos pabėgo į Detroitą. Mergina da- sižinojo aipe tai, nuvažiuo ir po keletos savaičių ieškojimo susitiko. Jis besąs jau su ki- ta moterim. Suvedžiotoji mēr- gina. pylus rūgštį veidan, ant viso gyvenimo nuplikino vei- dą.

GRAIKIJOJ NAUJA MINIS- TERIJA.

Graikijoj ministerija buvo sudaryta keletas dienų atgal. Bet ji netiko nei talkininkams, nei patiems graikams; todėl ji tuoj atsistatydino.

DIDELI MŪŠIAI BALKANUOSE.

Dabar karalius sutiko, kad naujoj ministerijoj būtų trys Venizelos šalininkai.

RUSŲ FRONTE.

Vokiečiai skelbia, jog kru- vini mūšiai eina Volnijos gu- bernijoj, ties Luck. Ten ru- sai darę po keletą kartų ataka- kai ir vis turėję su nuostoliais atsitraukti. Vokiečiai skel- bia, jog nei sprindžio žemės rusai neužėmė. O rusų kritę atakuose tūkstančiai.

Rusai skelbia, jog ties Bu- bnor ir Koryniza tebeina at- kaktis mūšiai. Taipgi smar- kūs mūšiai eina palei Narajuv- ka ir Zlota Lipa. Vokiečiai darė atakas, bet buvo vis at- mušti su nuostoliais. Nelais- vėn teko rusams tose vietose 1.600. Tarp jų besą austrų, vokiečių ir turkų.

Prie upės Bistrica rusų žval- gų būrys išblaškė vokiečių bū- rį ir paėmė keletą nelaisvėn.

Visuose mūšiuose prieš aus- trus nuo rugsėjo 19 iki 28 d. rusai paėmė nelaisvėn 13 ofi- cierių ir 2596 kareivius.

LAIMĖJIMAI FRANCIJOJ.

Francūzai atėmė iš vokiečių drūtviets tarp Morval ir St. Pierre miškų. 200 vokiečių pateko nelaisvėn. Tos drūt- vietės buvo ilgai bombarduo- jamos.

Anglai paėmė savo keliu Eaucourt Labbaye. Del tų drūtvičių anglai ir-gi grūmėsi su vokiečiais keletą dienų.

Anglijos karinė valdžia pas- kelbė nuoveikalių eilę nuo prad- žios savo ofensyviško veikimo. Tai nuo liepos 1 d. iki rugsė- jo pabaigos anglai paėmė 26- 735 nelaisvius.

Per tą laiką anglai grūmėsi prieš 38 vokiečių divizijas, ar- ba 760.000 kareivių. Per tą laiką 29 vokiečių divizijos tu- rėjo atsitraukti del nuovargio ir žaizdų.

Anglai sako, jog svarba ne- tame kiek pavyko paimiti nelai- svėn arba kiek žemės užimta. Talkininkų rūpesnis dabar es- sąs alsinti, varginti vokiečius be paliovos, kad vėliau jie su- smuksią iš karto.

AIRIAI IŠNAUJO SUKILSIĄ.

Fordhamo universiteto prof. Byrnes atvyko iš Airijos į New Yorką. Jisai sako, jog ten kilsianti nauja revoliucija, jei Anglija įves priverstiną karei- viavimą. Airių nepasitenki- nimas esąs didelis. Visi airiai rokuoja, jog pirmoji revoliu- cija buvo perankstyba.

SKERDŽIA GRAIKUS.

Kuomet Turkijon atėjo ži- nios, jog Graikija ketinanti stoti karėn talkininkų pusėje, tai Mažojoj Azijoj prasidėjo graikų skerdynės. Turkai baisiai įtūžo ant graikų ir piau- ja be pasigailėjimo. Konstan- tinopolio laikraščiai emė rašy- ti, jog Graikijai stojus karėn talkininkų pusėje, tai Balka- nuose viskas virstų kitaip. Teu- tonai ir bulgarai būtų sumu- ši ir didžios jėgos gultų ant turkų. Konstantinopolis tuo- met neatsilaikytų. Tie laikraš- čiai toliau rašo, jog Konstan- tinopolį su žeme sulygingtų, jei jiems reiktų iš jo kraustyti. Rašo, jog talkininkai nejeis į Santa Sophia — krikščioniška šv. Sofijos bazilika, kuri bu- vo perdirbta į mahometonų maldnamį.

RIZIKUOJA \$10.000.

Havanos, Kuboj, laikraš- tis La Lucha nori eiti laizy- bosna ir stato \$10.000, jog tal- kininkai laimės karę. Nori, kad atsirastų, kurs tiek rizi- kuotų ir sakytų, jog teutonai laimės karę.

TORPEDUOJA NORVE- GIJOS GARLAIVIUS.

Vokietijos submarinas nu- plaukė į šiaurinį vandenyną ir te sutorpedavo tris Norvegijos garlavius. Nuo rugpj. m. vokiečių submarinai nuskandino Norvegijos laivų už \$9.000.000. Vokiečiai skandina Norvegijos laivus už tai, kad jais gabe- na Rusijon karinę medžiagą.

ATVEŽĖ DEGTUKŲ.

New Yorkan atplaukė iš Švedijos garlavis Stockholm Atvežė iš Švedijos 10 biljonų degtukų.

SULAUKĖ 69 METŲ AMŽIAUS.

Generalio štabo viršininkui fieldmaršalui von Hindenburgui spalio 2 d. sukako 69 me- tai. Gimimo dieną sulaukė karinėj buveinėj rytinio fron- to.

JURININKAI KARĖS LAUKE.

Somme fronte anglai tarp paintuotų nelaisvėn vokiečių rado antros divizijos jurininkų.

MOTERYS AGITUOS UŽ HUGHES.

New Yorke susidarė būrys iš 25 moterų, kurios pasiryžo važinėti po įvairias valstijas ir agituoti už republikonų kandi- datą Hughes.

TARIASI ATNAUJINTI SUBMARINŲ KARĖ.

Vokietijoj atsirado daug šalininkų atnaujinimo subma- rinų karės. Submarinų karė buvo sustabdyta reikalaujant to Amerikos valdžiai. Dabar norima tas klausimas inešti Reichstagan. Bet submarinų karei yra daug priešininkų; y- ra tai tie, kurie nenori erzinti Amerikos. Bet visi vokie- čiai nekenčia Amerikos už tai, kad ji leidžia gabenti amuni- ciję talkininkams.

SUGRĮŽO DARBAN.

Pittsfield, — General Elec- tric kompanijos darbininkai sugrįžo darban. Darbininkai sustreikavo rugsėjo 3 d.

Nelaimės.

BAISI NELAIMĖ ANT TIL- TO.

Cleveland, Ohio. — Ant tilto susikūlė du karu. Tiltas buvo medinis ir neišlaikė. Ka- rai krito žemėn iš 30-pėdų au- gštumos.

Pustuzinis pasažierių ant vietos žuvo, puskapis nuga- benta į ligonines. Atsitiko taip, jog vienas karas ištrū- ko iš motormano ir pasilėdo ne tikru keliu. Ir pasitaikė taip, jog susitiko su kitu, ant tilto.

Peoria, Ill. — Automobilių važiuo Peorijos vyskupas Dunne ir du kunigai. Atsitiko nelaimė ir vienas kunigas buvo užmuštas, vyskupui ko- ja ulaužta, o antras kunigas buvo skaudžiai sužeistas.

SUDEGĖ SKERDYKLOS.

Cleveland, — Ohio. — Vie- tos skerdyklose ištiko gaisras ir gaisrininkai negalėjo sustab- dtyti ugnies. Viskas sudegė. 1.400 kaulių buvo vagonuose, tai jos buvo išgelbėtos. Gal- vijai buvo paleisti iš yardų ir jie lakstė aplink skerdyklas, kol buvo sugaudyti.

CARO SESUO PERSISKYRĖ SU VYRU.

Rusijos caro sesuo Olga, žmona D. K. Petro, gavi persi- skyrimą nuo vyro. Persi- skyrimą suteikė šv. sinodas. Ji buvo ištekęs liepos 27 d. 1901 m. Dabar ji turi teisę išnauo- j ištekti.

KORĖJOS PRINCAS VES JAPONIJOS PRINCESĄ

Princas Yi, vyriausysis sūnus buvusio Korėjos kara- liaus, ves vyriausią dukterį majoro generolo princeo Nashi- moti. Korėjos princas dabar mokinasi karės akademijoj Ja- ponijoj. Turi 20 metų am- žiaus, o nuotaka 15 metų am- žiaus. Nuotaka taipgi yra mokykloje. Dabar buvo tik susižiedavimas, vestuvės bus tik po keletos metų.

IR RADO KUO DŽIAUGTIS.

Cornwall, N. Y. — J. Krill gavo žinią, jog jo žmona mi- rė. Tai iš džiaugsmo savo sėbrams iškėlė puotą.

VAIKAS SUTAUPĖ \$800.

Passaic, N. J. — Isadore Schletter, 16 metų vaikas turi \$800. Juosius sudėjo lai- kraščius pardavinėdamas gat- vėse. Dabar jisai stjo dirbti prie teisėjo Costello.

SENA VOKIETĖ IŠSIĖMĖ POPIERAS.

St. Paul, Minn. — Emilie Mohr, 70 metų amžiaus, išsi- ėmė pirmąsias popieras. Ji su savo vyru atvyko iš Vokietijos Amerikon 1852 m. Vyras dalyvavo civilėj karėj. Jis mirė nepastojęs piliečiu ir da- bar našlė sako norinti pastoti prieš mirsiantį Sav. Valstijų pi- liete.

JAPONIJOS MINISTERIAI. ATSIŠTATĖ.

Japonijos premieras Oko- ma ir visi ministariai atsistatė nuo savo vietų.

Skaityk ir Svarstyk!

Leidžiant L. D. S. kalendorių, būtinai norime įtraukti savus biznierių, kurie iš to turėtų šokią tokią naudą. Apgarsinimai neša biznieriams didžiausią naudą, jei- gu jie pasitaikius gerai progai garsinasi.

Čia kaip-tik geriausia proga kiekvienam apsigarsinti L. D. S. kalendoriuje.

Bus išleista mažiausiai 16,000 egz., 128 pusl., didu- mas 6x9., parsiduos po 25 centus ir didesnė dalis bus išpar- duota per spaudos savaitę, kuri bus Lapkričio 12-19 d. 1916, o kitus manome išleisti prieš KALEDAS.

Jeigu norite turėti savo bizniui pasisekimo, tai tuojaus rašyk apgarsinimą į L. D. S. kalendorių.

APGARSINIMŲ KAINOS: Visas pusl. \$12.00 Pusė pusl. \$6.00 4 dalis pusl. \$3.00 Pasiskubinkite, nes jau visai mažai laiko beturimo, kad paskum nesigailėtumėte nematydami savo apgarsinimo L. D. S. kalendoriuje.

Dabar laikas — tuojaus rašyk šiuo adresu: "DARBININKAS" 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Delegatų Maršrutas.

- 7 spalio sub Fitchburg, Mass. 8 spalio ned. West Lynn, Mass. 9 spalio pan. Nashua, N. H. 10 spalio ut. Lowell, Mass. 11 spalio ser. Haverhill, Mass. 12 spalio ketv. Lawrence, Mass. 13 spalio pėtn. Norwood, Mass. 14 spalio sub. Providence, R. J. 15 spalio ned. Cambridge, Mass. 16 spalio pan. Chelsea, Mass. 17 spalio ut. Gardner, Mass. 18 spalio ser. Athol, Mass. 19 spalio ketv. Ansonia, Conn. Westfield, Mass. 20 spalio pėtn. New Haven, Conn. 21 spalio sub. New Britain, Conn. 22 spalio ned. Waterbury, Conn.

Delegatų kelionė Lietuvos Didžiosios karės metu.

(Tąsa)

Kad išgelbėjus gyvulus ir-gi griebta- si visikių priemonių. Kasdavo gilius ru- sius, i kuriuos įvesdavo gyvuli, uždėda- vo stogą ant rusio, o ant viršaus dar uždėdavo eglaitę su visom šakomis ir samano- mis, taip kad išrodytų, lig jina ten augtų. Ant nelaimės, kuomet kareiviai įdėdavo ap- linkui, gyvulis pats save išduodavo sužven- gdamas arba baubdamas. Žinoma, kareiviai radę, jau nebeaplikdavo rusyje ir kas aršiau- sia, tuomet dar labiau ieškota panašių rusių. Kaldavo arkliais vinius i kojias, nes žinojo, kad kareiviai šlubo arkliai neims. Maitinda- vo arklį tik tiek, kad jisai būtų gyvas, kitas jau vargiai ir atsikeldavo. Tokie kareiviams irgi nereikalingi. Taigi tokiu ar kitoku būdu visi pasisekė keletą arklų ir karvių išgelbėti. Beklausant tų taip indomų pasakojimų, patė- miu, kad jau gan vėlus laikas ir išvažiavo- me toliaus.

Apie aštuntą valandą vaka- re pradėjom artintis prie Re- sei- nuose. Dar buvo visas vers- tas iki miestui, o jau mano vežėjas atsisako toliaus važiuoti, teisindama- sis, kad jisai neturi leidimo ir mieste jį gali areštuoti. Ką bepadarysi, mano vežėjas su- grįžo savo keliu, o aš nuėjau miestan pesčias. Pasiekęs miestą, nuėjau tiesiog kleboni- jon, nes kitur tai beveik kad ir nėra kur apsis- toti; buvusiuose viešbučiuose intaisyta ligoni- nės, kituose gyvena policija. Raseiniuose klebonauja kunigas Dočkus, prie jo randasi dar du kunigu: kun. Karosas, buvusias mokyk- lų kapelionas, o antrojo pavardės nepamenu. Pasisakius man, kad esmi iš Amerikos, išpra- džiū nenorėjo kunigai tikėti, bet kuomet paro- džian savo popieras, o dar prie to kun. Karo- sio atvežiau laišką nuo kun. Kemėšio, tai tuomet buvo priversti patikėti.

Čia irgi buvo nemažesnis už kaimiečių nu- sistebėjimas iš mano atvažiavimo. Sužinojęs kur randasi žandarmerija, nuėjau ten pasiro- dyti, kad jau esmi čia, nes jei apsinakvo- čiau be žandarų žinios, tai ne tik aš, bet ir tas, kuris mane priimtų nakvynėn, turėtų užsimo- kėti pabauda. Tokie vokiečių militariškos val- džios įstatymai.

Atlikęs reikalus su policija ir kiek pavaik- ščioje po miestą, sugrįžau klebonijon. Pavalakariavus, papasakojau kunigams apie Ameriką ir abelnai apie užrubežio lietuvių judėjimą. Pasirodo, kad apie tai jie abso- lutiškai nieko nežinojo, net menkai žinojo, kas Kaune ir Vilniuj dedas. Kalbėjomės be- veik visą naktį ir tik anštant biskį primigoje. Negaili ir miego, nes sužinojau labai indomų dalykų, kuriuos savo laiku ir tam tikroj for- moy plačiau aprašysiu. Raseiniuose nei vie- na stuba nepagadinta, nes šį miestą vokiečiai paėmė be jokių šaudymų. Bet apie Raseinius tai buvo baisis mišiai ir labai daug kaimų ir miestelių visai sunaikinta, pavyz. Eirogalos miestelis pavertas i griuvėsius.

Raseinių miestas išrodo lyg pusgyvis: žy- dų labai mažai paliko, lietuvių taip-pat labai daug išbėgo arba tapo išvaryti i Rusiją. Vo- kiekčių kareivių irgi nedaug Raseiniuose, tik tie likę, kurie pildo policijos pareigas. San- krovos beveik tuščios. Del stokos mokytojų nėra nei vienos mokyklos, bet sekantį rudenį manoma atidaryti nors pradines, nes ir vokie- čių valdžia verčianti, kitaip tai jie steigsia vo- kiškias.

Iki šiol miestas buvo valdomas militarės valdžios, pagalbstint komitetui, susidedan- čiam iš vietinių gyventojų, bet sekantį panedė- lį, 15 dienų gegužės, turėjo paimti miesto valdymą civilė valdžia.

Sekantį rytą pasisamdęs vežėją išvažiavau i Sidlavą. Pavažiavus porą varstų šį miesto matyt, kad jau čia būta smarkių mūsų: lau- kai kryž-kryžiais išrausti tranšėjomis. Pagi- riasius visur matyti balti nedideli kryželiai, tai tenai palaidoti kareiviai, net ravai užkasti pa- lei vieškelį; matyt nespėjo kasti duobių, tai vertė kūnus i ravus ir užkasė. Retai matyt kur stubos, o visur vien tik griuvėsiai.

Apie Raseinius yra daug paliavarkų ir didelių dvarų, vokiečiai. Vežėjas man paaiškino, kad savininkai tų visų dvarų iš- bėgo i Rusiją, o jų dvarai dabar yra vokiečių valdomi, užžiūrėtojai yra oficeriai, žemė dir- ba rusai belaisviai ir taip-pat vietiniai ūkinin- kai yra priversti dirbti po dvi dieni i savaitę, už šitą darbą neužtektinai jiems apmokama. Artinantis prie Dubisos, čia dar basesni regi- niai, tartum šimtas perkūnų čionai trunkėsi, net akmenis suskaldyti i trupinius, vieton stu- bų matai griuvėsius, pelėnų krūvas, duobes ir giliausius griovius. Panašūs reginiai ma- tos net iki pat Sidlavos. Buvusias ant Dubisos kranto Kušeliškių malūnas ir pienininkystės į- taiga, visai sunaikinti. Žaginio miestelis (Sidlavos filija) gerokai apgriautas, bažnytė- lė visai sudeginta.

Pagaliaus privažiavome ir Sidlavoje. Sidlavos miestelį, nei nepaži- nan, nes tik pusė miestelio te- palikė. Užėjęs klebonijon sužinojau, kad dar tebeklebonauja kun. Jurgaitis, jisai tuom

kart buvo bažnyčioje, rengėsi prie mišių, bet kuomet jam pranešė apie mano atvažiavimą, tai jisai tuoj ir atėjo, bet... de ja, jau vos tik savo taką tegali matyti, taip jam regėjimas yra nusilpnėjęs. Nors ir trumpu laiku, bet visgi papasakojo man daug dalykų.

Miestelis nuo mūšių nelabai buvo nukentė- jęs, bet nepersenai kareiviai rūkydami mėšą netyčia padegė namus, tai ir sudegė beveik vi- sa žemesnioji miesto dalis, visos apie rinką buvusios sankrovos ir šiaip gyvenamieji na- mai. Ant bažnyčios stogo nukrito bomba, ku- ri prasimušus nupuolė ties didžiuoju altorium, apart sudaužymo grotelių, didesnę bledies nepadarė. Statomoji murinė koplyčia prie stebuklingos Švenčiausios Panelės stovylos irgi gerokai apdaužyta. Viskas dabar yra taiso- ma.

Tą dieną beveik vi- si vyrai Sidlavoje bu- vo areštuoti ir aždā- ryti daržinėse. Prie- žastis jų areštavimo yra tame: Mat daug pa- bėgo rusų kareivių iš Vokietijos belaisvės ir daugumas jų susirinko i Šaukoto girias. Pora dienų tam atgal buvo pasiūsti žandarai, kad sugautų belaisvius. Prisiartinus žandarams prie girios, belaisviai sutiko juos šuviais, už- mušdami kelius iš jų, Sidlavikiškiu žandarui tiktai arklį užmušo, taigi žandarai nieko ne- pešė turėjo atsitraukti, o dabar visi vyrai areštuoti, nes manoma, kad tarp jų randas pabėgę belaisviai, nes jau keletą kartų pasise- kė taip surasti. Vietinis klebonas daro viską, kas tik galima, kad tirinėjimas greičiau įvyktų ir kad nekaltieji tuoj būtų paleisti. Žmonės pasakoja, kad pabėgę belaisviai turi daug šautuvų ir šovinių, net sako, kad jie turi ir kulkosvaizdžių giriose. Sugautieji belaisviai tankiausiai būna ant vietos sušaudomi.

Kiek pasilėję išvažiavo- me i Titavėnuose. Biskį pava- žiavus čia jau ir Roglaičiai, Šnabavičiaus dvaras su jo pavyzdingu ūkiu, bet jisai taip-pat pabėgo i Rusiją, o jo dvarą irgi vokiečiai valdo; laukai apšėti ir atrodo puik- kiai, matyt, kad vokiečiai neprasteni ūkinin- kai už p. Šnabavičių.

Pravažiavome pušyną, kuriame kiškoja bokštai. Tai Titavėnų bažnyčia! Kaip links- ma daros, kad ir vėl gali pakvėpuoti savo gimtinės oru. Privažiavus arčiaus miestelio, čia irgi matai tuos pačius liūdus reginius, kur buvo puikūs kalneliai, apaugę puikiom pušim, dabar išvadžiota giliausi grioviai, tas pats su ežerų pakrantėmis. Buvusieji puikūs vasar- namiai pavertsi i pelenus. Juk čionai vasaros laiku suvažiuodavo šimtai žmonių, iš visų Ru- sijos kraštų, kad pasilėjęs, pakvėpavus ty- ru oru dailiuose pušynuose ežerų pakrantėmis. Nestebėtina, kad čionais viskas taip išardyta, nes tai čia laike septynių savaičių buvo vieni iš smarkiausių artilerijos mūšių. Stacijos ap- ie bažnyčią gerokai apdaužytos, klievu biskį ir bažnyčiai. Cerkvės visai nekludė.

Ties cerkve palaidota keli rusų žymesni oficeriai. Sustojau klebonijoj, kadangi kunigai dar buvo bažnyčioje, tai ir aš nuėjau; tuom laik bažnyčioje buvo gegužinės pamaldos.

Visi sužiuro i mane, bažnyčioje pasidarė koks tai judėjimas, net perstojo giedoję, nugi beveik visi mane pažino. Išėjus ant šventori- arius, apstojo mane didžiausias buris, vienas klausė ko tai, kitas traukė i šalį, trečias či- pinėjo mano drapanas ir t.t.

Pagaliaus aprimo, pa- Netiki kad esmi pasidalino žmonės i bure- iš Amerikos. lius ir kalbasi; vienas girdėt sako, "nagi va- kar mačiau orlaivį skrajojant, tai tur būt jisai tuomi ir parskrido, nes kitaip tai negalima," kitas sako: "ale kur tau, nereikis jam būti A- merike, nugi Vokietijoje akis gydėsi ir kuomet dabar prūsi užėmė Lietuvą tai ir jisai su- grįžo;" dar kiti kalbasi, "nagi ar neperdra- siai jisai čionais kalbasi, juk jį gali suareštuoti," bet man paklausus, kur gyvena žandarai, nes man su jais reikia pasimatyti, tuomet jau žmonės nebežinojo, ką ir besakyt.

Kuomet žmonės susi- žandaras ant rinkos rinko ant rinkos, tai išduoda išakymus. atėjęs žandaras garsiai visiems pasakė (lenkiš- kai, nes čia yra vienas lenkas žandaras, kitas vokiečiai), kad visi šioj apielinkėj esanti apka- sai turi būti i aštuonioms dienas užlyginti. Ne- trukus parėjau i savo gimtinę namo. Niekas nesumaikinta, tiktai gyvulus kareiviai atėmė. Gali kiekvienas įsivaizdinti, koks buvo džiaugs- mas motinos, kuomet pamatė sūnų, kurio nematė per aštuonis metus.

Rusai belaisviai tai Besikalbant man su gminaičiais, už kokio žmonių nelaimė. pusvalandžio ateina i stubą rusų kareivius, persirengęs kaimiečio apdriskusia miline, prašo valgyt ir klausia kelio i Šiaulius, girdi mėgin- siąs pereiti i rusų pusę. Namisčiai klausia manęs, ką jie turi su juo daryti, nes girdi la- bai dažnai ateina vokiečių šnipai, persirengę pusiau ruso, pusiau kaimiečio švarkais ir taip- pat prašo maisto ir klausia kelio; jei kas jį priima, tai sekantį dieną tą žmogų areštuoja ir išveža i prūsų belaisvę, bet jai būna tikras rusų kareivis ir kas jį nepriima, tai naktį atė- na du dviese apsiginklavę, tuomet patys pa- siima kas jiems yra reikalinga ir kaip kada dar namus padega. Vokiečių valdžia paskelbė, kad už perlaikymą pabėgėlių belaisvių bus smarkiai baudžiama. Taigi keblus padėjimas su šiuo "svečiu;" klausiu, ko jis bėga iš be-

laisvės, jukgi jei jį sugaus, tai ant vietos sušaudys; jis, girdi, tą žinąs, kad sušaudys, bet esą "rizika blogorodnoje dielo" gal ir pa- siseks pereiti i rusų pusę, nes vokiečiai ne duoda užtektinai valgyt.

Laikė smarkių mu- šių nekurię iš šios a- pielinkės žmonės bu- vo pasitraukę Pane- vėžio linkui, likusie- ji, o ypač jaunos mergaitės susirinko kliošto- riun, kur ir prabuvo visas septynius savaites. Klioštoriuje kareiviai nedrįso mergaičių užka- binėti. Sekantį dieną nuėjau i Lydavėnus, ties šiuo miesteliu per Dubisą yra vokiečių pa- parytas tiltas, apie 40 metrų aukščio. Per šį tiltą eina gelžkelis, kurį tik ką vokiečiai pra- vedė. Gelžkelis ateina nuo Lauksargio pro Viduklę, pro Lydavėnus, perina pro tiltą, pro Titavėnus, paežeriais ant Šiaulėnų ir iki Radviliškio. Kaip girdėjau yra ir daugias naujų gelžkelių žemaitijoje, bet jie esą siauri ir lyg tam kartui padaryti, bet šis, tik ką užbaigtas ir gana platus. Statymas šio gele- žinkelio daug žmonių išgelbėjo nuo bado, nes mat dabar Lietuvoje nėra jokių uždabirų ir tie, kurie gyvena iš dienos darbo, dabar jau beveik turėjo badauti, bet statant šį gelžkeli reikėjo daug darbininkų, taigi visi šiokie tokie iš kai- mų ir miestelių ėjo dirbti. Vyrai gaudavo po dvi marki i dieną (markė apie 20 centų), mer- ginos po pusantros, o vaikai po marę; taip, čia dirba ir vaikai... Čia sueina su spatais (lo- pėtomis) ir "pikiiais" visos ūkininkaitės, mie- sto panelės ir davatkėlės, čia visos lygios, vi- sos basos ir apdriskusios.

Kur reikia panešti špalą ar šiaip sunkes- nį dalyką, ten matai, kaip skruzdėlės apkibu- sios velka; iš šalies žiūrint paima ir juokas, bet kartu išspaudžia ir karštą ašarą, matant, kaip tie nekalti sutvėrimai taip baisiai turi vargti.

Kur reikia panešti špalą ar šiaip sunkes- nį dalyką, ten matai, kaip skruzdėlės apkibu- sios velka; iš šalies žiūrint paima ir juokas, bet kartu išspaudžia ir karštą ašarą, matant, kaip tie nekalti sutvėrimai taip baisiai turi vargti.

Radviliškini. Gegužės 16 dieną išvaži- au Radviliškin, čia pake- liui irgi matyt tik griuvėsių krūvos. Sekanti kaimai nukentėjo: Kuršij paliko tik pusę, Tolučių trečia dalis sunaikin- ta, Pivoraičiai taip-pat gerokai apdeginti, Aukštikiški iš viso kaimo tik pusė stubos te- paliko ir taip-pat mažiau ar daugiau nukentė- jo ir kiti kaimai. Nugi stambaus šios apielinkės dvarininko Romerio visi palivarkai vokiečių valdomi, jisai pats išdūmė Rusijon, jo puikiam palociuje Pagrižuvyje sėdi vokiečiai oficeris, užžiūrėtojas visų kitų palivarkų. Arčiau Šiaulėnų beveik visai nesimato griuvėsių, čia ir laukai apšėti ir puikiai atrodo, nes čia be- veik jokių mūšių nebuvo, tik ką kareiviai perėjo, arba geriaus sakant perbėgo, nes ru- sai bėgo, o vokiečiai vijosi. Šiaulėnų imeste- lis su savo apielinkėmis išliko sveiktas, tas pats ir Radviliškio apielinkėje, pats miestas irgi išlikęs visai sveiktas. Pavakariais jau buvau Radviliškyje ir tuoj i stotį, bet sužino- jęs, kad jau traukinio i Kauną šį vakarą ne- bebus, nuėjau i kleboniją, kur tebeklebonau- ja kun. Sarapas. Čia irgi netikėjo, kad esmi iš Amerikos ir reikalavo prirodyti, nes, gir- di, dabar labai daug pareina visokių šnipų ir chuliganų, kurie pasiduoda neva inteligentais ir valkiojas kad patyrus žmonių nuomones link naujosios valdžios, o dar kiti tai tik žiūri, kad tik ką paglemžus savo ilgom rankom. Paro- džius popieras, žinoma, patikėjo, kad nees- mi chuliganas, taigi net ir nakvynę davė.

Papasakojau man iš karės atsitikimų, bet greitai klebonas atsi- prašė, girdi, esąs pa- vargęs nes šią visą dieną buvęs užimtas kėlimu varpų i bokštą. Tas man buvo žingaidu ir klau- siu klebono, nejaug dabar pirkote naujus var- pus? girdi o ne, mat rusai traukdamiėsi išsindinėjo visus varpus iš bažnyčių ir cerkvių ir gabeno Rusijon, buvo prisakyta, kad pa- tys klebonai išmūtų ir pristatytų i nurodytas vietas, bet čia parapijonys susirinkę išėmė varpus ir vieton gabenti varpas, tai jie paslė- pė ir tokiu būdu išliko varpai, taigi dabar kuomet viskas aprimo, tai ir keliami atgal bažnyčios bokštai. Mažesnių pasisekė gerai inkelty, bet bekeliant didesnių truko virvės ir varpas pasileido žemyn, tik dar ant laimės, kad netoli bažnyčios randasi dideli medžiai, tai varpas ir inkliuvo i tuos medžius, o šiaip, tai gal ką nors būt prispaudęs. Papasakojau ir apie savo nelaimės laikę karės. Kuomet vokiečiai paėmė Radviliškį, tuoj atėjo i kle- bonui girtas oficeris ir areštuoja visus tris kunigus, sakydamas, kad jeigu jie užsimokės po kelius tūkstančius rublių, tai tuomet bus paleisti. Atsisakius mokėti tapo pasodinti kalėjiman, kur ir prabuvo visą savaitę. Nors ir būdami kalėjime, bet vis vedė derybas, pa- galiaus sutiko duoti vieną tūkstantį rublių, tai gi ir tapo paliuosuoti. Išėjęs iš kalėjimo kle- bonas skundėsi žodžiu ir raštu aukštesniai val- džiai apie jų kankinimą, ir po kiek laiko tas oficeris tapo prašalintas iš Radviliškio, o kle- bonui valdžia sugražino tą tūkstantį rublių. Iš klebonijos beveik viskas išnešta, trūksta pei- lių, šakučių, "samovary" puodukų, ir taip- pat patalinė visa išnešta. Sekantį rytą išėjau biskį pavaikšioti po Radviliškį, ypač paklau- syti kanuolių baubimo, kurios buvo labai aiš- kiai girdėt nuo Mintaujos pusės. Nuėjau i rinką (turgavietę) kur tą dieną turėjo atsibū- ti turgus, taigi jau žmonės rinkosi su savo "tavorais," atėjo kelios bobelės su krepšiu- kais, viena turėjo keletą kiaušinių, kita bis-

kį sviesto, dar kita net kokį pusmastį dešros. Paklausiu, kad po kam, nu ir ve koks buvo atsakymas: už 12 kiaušinių pusė rublio, svaras sviesto rublis, dešrų svaras du rubliai, svaras lašinių rublis, višta nuo dviejų iki keturių rublių, rugių puras nuo šešių iki dvylikos rub- lių, taigi tokį maždaug gavau atsakymą. Čia turiu pažymėti, kad nevisur turgus pavelyta suvažiuoti, viską paima valdžia i savo rankas ir tuomet tik žmonėms pardavinėja tai už aukš- arba tik už rusiškus pinigus, nes mat jiems rūpi išrinkti visus rusiškus pinigus. Kitose vietose kad ir pavelyta suvažiuoti, bet žmone- liai neturi ką vežti, nes viskas tapo atimta, arba sunaikinta. Kaip girdėjau kitose vietose už tuos pačius produktus kainos yra dar aukš- tesnės.

Apie pietus išva- žiavau Kaunan. Trau- kiniu važiuodamas ne- labai ką gali matyti. A- pie Radviliškį dar šiek tiek matyt ir gyvulių ir laukai apšėti, bet privažiuojant Baisogalą, Janavą, Kaišėdorius, jau čia matai griuvė- sius, tranšėjas ir kapus, o ypač Kaišėdorių apielinkėje matyt labai daug griuvėsių. Čia ištisi kaimai tapo sunaikinti, miestelis irgi ge- rokai apgriautas. Čia klebonauja kun. Varnas.

Parvažiavęs Kaunan, radau jau ir kun. Bartušką sugrįžusį iš Suvalkijos. Valdini- kas praneša mums, kad pavelyta mudviem oficiališkai važiuoti i Vilnių, Vilkaviškį ir i Naumiestį, tai ir viskas ir tai tik po vieną dieną i kiekvieną vietą.

Sekantį dieną, atsikėlė a- pie penktą valandą ryto, tuoj išvažiavome Vilniun. Kartu su mumis važiuoja ir p. Steputaitis, Prūsų Lie- tuvos dvarininkas ir dabar aukštos rangos vo- kiekčių oficeris. Atvažiavus Vilniun, jau čia stotyje belaukiąs mūs vokiečių valdiškas auto- mobilis, nes mat jau visi valdininkai žinojo, kad mudu oficialiai atvažiuojame Vilniun.

Iš stoties tuoj nuvežė mus pas Vilniaus miesto valdovą, oberburgomeis- terį Pohl, čia atėjo advo- katas Smetona, pone Dr. Vileišienis ir agrono- mas Stulginskis, kiek pasikalbėjus su Vilniaus miesto galva, vilniečiai lietuviai matyt pasid- rąsinę mudvių atvažiavimu, pradėjo skūstis, kad jie yra visame kame varžomi, kad vokie- čių valdžia apleido juos lenkais, šie su Ven- lavskiu priešakyje visokiais būdais stengiasi užsirioginti lietuviams ant sprando, trukdo apvietuos darbą, kenkdami visokiais būdais lietuvių mokykloms ir visu smarkumu varo polonizacijos propogandą Lietuvoje. Žinoma nelinksmas buvo klausyti miesto galvai apie tokius dalykus, o ypač kad čia su juo tą pat girdi ir Amerikos lietuvių delegatai. Tą ju nesmagumą buvo galima patėmyti ant p. Pohl veido, nes beveik kiekvienas raumuo virpėjo; jai pat rodė ir jo neramus sėdėjimas kedėje. Jisai tuoj sušaukė daugybę visokių valdininkų, klausinėjo jų kodėl tas daros, kad lenkai yra taip įsigalėję, žinoma tie teisinosi, kad tai ne jų kaltė; pagaliaus p. Pohl pažadėjo apkarpy- ti lenkams sparnus, o lietuviams padaryti vis- ką, kas tik bus reikalinga, kad jie galėtų nau- dotis savo teisėmis; biskį apibarė ir Vilniaus lietuvius kodėl iki šiol jam nieko nesakė apie šiuos dalykus, girdi: "ne Venclovskis čia po- nas, bet aš esmi miesto galva ir jei tik jums ko trūksta, tai kreipkitės tiesiog prie manęs, o aš padarysiu, kas tik bus galima." Reikia tikėtis, kad p. Pohl pildys savo žodį.

Iš čia nuvažiavome pa grafą York, valdo- vo ant Vilniaus ir Suvalkų gubernijų. Čia iš- klausėme oficialį raportą apie Lietuvos valdy- mą, pareikalavom, kad padarytų tulus lietu- viams palengvinimus. Grafas York pakvietė, kad pas jį būtumėm ant pietų, bet kadangi a- pie tą laiką turėjome grįžti Kaunan, tai nuo pietų turėjom atsisakyti.

Atlankėme mokyklas, ku- riu randas keletas. Gimna- zijoj penkios klesos ir apie du šimtu mokinių. Taip- pat atlankėme prieglaudas, jų Vilniuje yra devynios, o jose vaikų randas keli tūkstančiai. Mat kuomet rusai varė žmones iš Lietuvos, tai daugumas jų ėjo per Vilnių, vyrai tapo pain- ti kariumenėn, motinos išmirė, arba tapo išva- rytos kur ten i Rusiją, likusiems vaikūčiams nebuvo kur dingti, tai-gi jiems tapo įsteigta prieglaudos, kur jie šiaip taip yra maitinami ir mokinami, nes prie kiekvienos prieglaudos randasi ir mokykla. Kuomet paimta vaiku- čius i prieglaudą, daugumas iš jų nemokėjo lietuviškai ir net nežinota jų vardų, nes dau- gumas tų mažūčių vargšų rasta gatvėse, bet dabar jie visi moka lietuviškai, didesnieji jau skaito ir rašo. Lenkai ką tik nepasiuto bedir- bdami, rinko aukas po visas šalis ir kimšo tuos centus Lietuvon kad įsteigus daugiau lenkiškų mokyklų del sulenkinimo tų vaikučių, bet jiems tas nevisai pavyko.

Be aukščiauj paminėtų Dr. J. Bielskis. (Toliaus bus)

Apie pietus išva- žiavau Kaunan. Trau- kiniu važiuodamas ne- labai ką gali matyti. A- pie Radviliškį dar šiek tiek matyt ir gyvulių ir laukai apšėti, bet privažiuojant Baisogalą, Janavą, Kaišėdorius, jau čia matai griuvė- sius, tranšėjas ir kapus, o ypač Kaišėdorių apielinkėje matyt labai daug griuvėsių. Čia ištisi kaimai tapo sunaikinti, miestelis irgi ge- rokai apgriautas. Čia klebonauja kun. Varnas.

Parvažiavęs Kaunan, radau jau ir kun. Bartušką sugrįžusį iš Suvalkijos. Valdini- kas praneša mums, kad pavelyta mudviem oficiališkai važiuoti i Vilnių, Vilkaviškį ir i Naumiestį, tai ir viskas ir tai tik po vieną dieną i kiekvieną vietą.

Sekantį dieną, atsikėlė a- pie penktą valandą ryto, tuoj išvažiavome Vilniun. Kartu su mumis važiuoja ir p. Steputaitis, Prūsų Lie- tuvos dvarininkas ir dabar aukštos rangos vo- kiekčių oficeris. Atvažiavus Vilniun, jau čia stotyje belaukiąs mūs vokiečių valdiškas auto- mobilis, nes mat jau visi valdininkai žinojo, kad mudu oficialiai atvažiuojame Vilniun.

Iš stoties tuoj nuvežė mus pas Vilniaus miesto valdovą, oberburgomeis- terį Pohl, čia atėjo advo- katas Smetona, pone Dr. Vileišienis ir agrono- mas Stulginskis, kiek pasikalbėjus su Vilniaus miesto galva, vilniečiai lietuviai matyt pasid- rąsinę mudvių atvažiavimu, pradėjo skūstis, kad jie yra visame kame varžomi, kad vokie- čių valdžia apleido juos lenkais, šie su Ven- lavskiu priešakyje visokiais būdais stengiasi užsirioginti lietuviams ant sprando, trukdo apvietuos darbą, kenkdami visokiais būdais lietuvių mokykloms ir visu smarkumu varo polonizacijos propogandą Lietuvoje. Žinoma nelinksmas buvo klausyti miesto galvai apie tokius dalykus, o ypač kad čia su juo tą pat girdi ir Amerikos lietuvių delegatai. Tą ju nesmagumą buvo galima patėmyti ant p. Pohl veido, nes beveik kiekvienas raumuo virpėjo; jai pat rodė ir jo neramus sėdėjimas kedėje. Jisai tuoj sušaukė daugybę visokių valdininkų, klausinėjo jų kodėl tas daros, kad lenkai yra taip įsigalėję, žinoma tie teisinosi, kad tai ne jų kaltė; pagaliaus p. Pohl pažadėjo apkarpy- ti lenkams sparnus, o lietuviams padaryti vis- ką, kas tik bus reikalinga, kad jie galėtų nau- dotis savo teisėmis; biskį apibarė ir Vilniaus lietuvius kodėl iki šiol jam nieko nesakė apie šiuos dalykus, girdi: "ne Venclovskis čia po- nas, bet aš esmi miesto galva ir jei tik jums ko trūksta, tai kreipkitės tiesiog prie manęs, o aš padarysiu, kas tik bus galima." Reikia tikėtis, kad p. Pohl pildys savo žodį.

Iš čia nuvažiavome pa grafą York, valdo- vo ant Vilniaus ir Suvalkų gubernijų. Čia iš- klausėme oficialį raportą apie Lietuvos valdy- mą, pareikalavom, kad padarytų tulus lietu- viams palengvinimus. Grafas York pakvietė, kad pas jį būtumėm ant pietų, bet kadangi a- pie tą laiką turėjome grįžti Kaunan, tai nuo pietų turėjom atsisakyti.

Atlankėme mokyklas, ku- riu randas keletas. Gimna- zijoj penkios klesos ir apie du šimtu mokinių. Taip- pat atlankėme prieglaudas, jų Vilniuje yra devynios, o jose vaikų randas keli tūkstančiai. Mat kuomet rusai varė žmones iš Lietuvos, tai daugumas jų ėjo per Vilnių, vyrai tapo pain- ti kariumenėn, motinos išmirė, arba tapo išva- rytos kur ten i Rusiją, likusiems vaikūčiams nebuvo kur dingti, tai-gi jiems tapo įsteigta prieglaudos, kur jie šiaip taip yra maitinami ir mokinami, nes prie kiekvienos prieglaudos randasi ir mokykla. Kuomet paimta vaiku- čius i prieglaudą, daugumas iš jų nemokėjo lietuviškai ir net nežinota jų vardų, nes dau- gumas tų mažūčių vargšų rasta gatvėse, bet dabar jie visi moka lietuviškai, didesnieji jau skaito ir rašo. Lenkai ką tik nepasiuto bedir- bdami, rinko aukas po visas šalis ir kimšo tuos centus Lietuvon kad įsteigus daugiau lenkiškų mokyklų del sulenkinimo tų vaikučių, bet jiems tas nevisai pavyko.

Be aukščiauj paminėtų Dr. J. Bielskis. (Toliaus bus)

"RACIUNO NAUJI JUDA- MI PAVEIKSLAI IS SI- BERIJOS IR LIETU- VOS PABEGELIŲ GYVENIMO.

Atsibus: Nedėlios vak. Spalio (Oct.) 8-tą d. 1916 m. Lietuvių Salė- je 354 Park Str., New Britain, Conn.

Panedėlio vak. Spalio (Oct.) 9-tą d. 1916 m. Conway Sal. Cor. Main ir Sheldon Strs., Hartford, Conn.

Serėdos vak. spalio (Oct.) 11-tą d. 1916 m. Lenkų Sakalų Salėje ant West Str., Thomp- sonville, Conn.

Subatos vak. Spalio (Oct.) 14-tą d. Lietuvių Salėje, U- nion City, Conn.

Nedėlios vak. Spalio (Oct.) 15-tą d. 1916 m. Lietuvių Kliu- bo Salėje 48 Green Str., Water- bury, Conn. Taip-gi bus daug naujų dainelių sudainuota.

Paieškau Vinco Jurgelevi- čiaus Suvalkų gub., Naumies- čio pav., Ilguvos par., Vitgi- rių kaimo 5 metai kaip iš Lie- tuvos.

Taip-gi pusserių Agnės ir Petronės Suopukių Suvalkų gub. Naumiesčio pav. Ilguvos par. Šilviniškių kaimo 14 metų kaip iš Lietuvos.

Apie juos labai norėčiau su- žinoti, jie patis ar kas kitas praneškite šiuo adresu: Kazimieras Venys 28a Story St. So. Boston, Mass.

G. A. Baronas

si. Išsimo- kinimas "No- tu" (gaidų) ant visokių istru- mentų lietuviškoj kalboj 8 leiki- jose be mokytojo kuris ima 50c. už 1 lekią. Visokių notų Knyga \$1.50 parduodu už \$1.00.

Adresuokit: McKees Rocks, Pa.

ATSISIAUKITE.

Reikalinga moteris namuose prie 2-ju vaikų.

Apie išlygas galite sužinoti šiuo adresu: Povis Yaras, 40 Pearl St., Charlestown, Mass.

PARSIDUODA 14 trims sei- mynomis stubos Boston'e, palik- tos našlėms, kurios negali prižiū- rėti.

Parsiduoda labai prieinamai, norinėm pirkti. Chapin Farm Agency, 249 Washington St., Boston, Mass.

Pranešimas.

Lietuviams ir Lietuvaitėms. Jog mes atidarom naują dra- bužių krantuvę vyrų i moterų. Kuri visiems bus paranki. Ati- darysime apie 7 d. spalio. To del visus širdingai kviečiam atsilankyti ir užsisakyti del sa- vęs rudeninius ir žieminius drabužius.

Tariame aciū už pereitą prielankumą ir pasitikim atei- tyje.

Pasiliekam su pagarba Jonas Berzelionis & Co. 4 Washington Str., Hay Market Square, Boston, Mass.

Ar nori but gražus.

Jeigu taip, tai nusipirkite Mos- ties, kurią išdirba Mentholatum Co. ir visi daktarai ir aptiekoriai pripažįsta geriausia.

Ištepant moste veidą priešė ei- nant gult per kelis vakarus pada- ro veidą tyru ir skaisčiu. Mostis išima visokius spuogus ir dėmes- plėtmus saulės nuodeginus ir la- šus. Kaina dežutė 50c. ir \$1.00.

J. RIMKUS, Box 36, Holbrook, Mass.

Rengkitės prie Spaudos Savaitės.

Vilkas ir lapė.

Vilkelis per dieną
Po laukų bėgiojo,
Būdamas išalkęs
Sau maisto ieškojo.

Nuilęs, pavargęs
Pakrumėjęs sėdėjo,
Akims ašarotoms
Į dangų žiūrėjo.

Žiūrėdamas galvojo,
Kas reikia daryti,
Iš kur imti maisto,
Save išmaityti.

“Tai vargas, tai vargas!”
Dusaudamas verkšleno,
Niekas neatjaucia,
To vilkelio seno.

Tik štai netikėtai,
Vilkelio kūmutė,
Atbėgo iš krūmų
Rudoji laputė.

Priėjus paklausė:
“Ko taip, kūmai, sėdi?
“Ir būdamas senas
“Verkti nesigėdi.

“Sakyk man, vilkeli,
“Sakyk, kodėl tyli?
“Gal tave vaikeliai
“Pačiūtė nemylė?

“Aš vargšams prijauciu,
“Jei kuomi galėsiu
“Prie tavęs, vilkeli,
“Irgi prisidėsiu.”

Vilkelis tik mato.
Jos gailėtingumą,
Bet jis nesuprato
Laputės gudrumo.

Pradėjo sakyti
Vargus, bėdas savo,
Kaip jau trečia diena
Sau valgyt negavo.

Laputė, paklojus
Uodegaitę, tupi,
Vilko alkanumas
Visai jai nerūpi.

Ji, būdama sotė,
Alkano nejaucia,
Darydama šposą,
Aplink vilką siaucia.

Ant galo suriko:
“Vilkeli mieliausias,
“Eik esk, štai yr’ šieno
“Kupetis didžiausias.”

Vilkelis atsakė:
“Jeigu šieną eščiau,
“Ilgai negyvenčiau,
“Ant vietos padvėščiau.”

Laputė galvojo,
Kaip vilką prigauti,
Idant pražudyti,
Gyvybę išrauti.

Prisimen laputei,
Kur vakar bėgiojo,
Ir matė tarp kilpų
Vištelę kybojo.

Ilgai ji tupėjo,
Laižės ir galvojo.
Matydama kilpas
Artintis bijojo.

Sumanė vilkelį
Į kilpas įvesti,
O pati vištelės
Mėselę suėsti.

“Bėgkim, vilke,” tarė,
“Žinau vietą vieną,
“Kur mėselė kybo
“Per ištisą dieną.”

Vilkelis iš džiaugsmo
Ėmė balsiai rėkti,
Ir vienas už kito
Pasileido bėgti.

Vilkelis greitesnis,
Pirmėnis pribuvo,
Bet štai ant nelaimės
Į kilpas įkliuvo.

Lapėlė vištieną
Skaniausią suėdus,
Po tam iš vilkelio
Juokės atsisėdus.

“Kaip čia tau, vilkeli,
“Patogu kyboti.
“Bėgsiu aš priešus,
“Vaikelių daboti.”

Tarp mūsų žmonių
Pasaulį taip būna
Ir tankiai į vargą
Didžiausią įkliuna.

Paklauso gudruolių,
Kurie juos vilioja,
Potam susipyne
Kilpose vaitoja.

U. Gudienė.

Abromas ir Raulas.

Abromas Fingleistein, žydas.

Raulas Pliurpa, kostumeris.

Jeina A. su R. iš dešinės scenos pusės. D. su švarku.

Sulietuvino KADUGYS.

Raulas. Aš tau sakau, kad to švarko nenoriu.
Abromas (piktai). Tu to švarko nenori? Kodel tu jo nenori? Ar tau tas švarkas ką padarė?

Raulas. Ne, tas švarkas man nieko nepadarė.
Abromas. Niu, tai kas tau yra, žmogeli? Kas tau yra?

Raulas. Vai, tas švarkas niekam nevertas.
Abromas. (Beveik verkdamas). Tas švarkas niekam nevertas? Tas švarkas niekam nevertas! Kad tu tokį švarką nešiotumei per visą savo amžį, tai būtų “fain” sportas.

Raulas. Klausyk, Abromai, aš tave myliu, aš tave labai myliu. Kaip tik aš į tavo smukutį pažiūriu, aš tave labai myliu. (Rankomis paliečia Abromo veidą.) Aš tave taip labai myliu, kad net galėčiau tave aplaižęs suėsti. (Vėl paliečia Abromo veidą.)

Abromas. Susimildamas, nors nerodyk kaip mane myli.

Raulas. Klausyk, mes buvome susiedais per kelis metus ir aš tau nieko neatsakėčiau.

Abromas. Niu, tai pirk šitą švarką.

Raulas. Bet aš nepirksiu to švarko...

Abromas. Kodel?

Raulas. Todėl, kad jis niekam nevertas.

Abromas. (Verkdamas ir rodydamas savo akis.) Žiūrėk! Žiūrėk, kaip skystimas bėga iš mano akių. Tas švarkas niekam nevertas! Oi, oi, tamista Raulai! Tamista Raulai, jau mes senai susiedai. Aš visada taikinau tau ką nors gero padaryti, ir kaip aš pamaniau tą švarką aną dieną, pats sau pasakiau: “Šitą švarką tikrai Raului parduosiu, nes jis mano geras draugas. Žinau, kad jam tas labai smagu. Aš šitą švarką tikrai del tavęs, Raulai, laikiau. O jei tu nepirksi, tai mano širdį (Rodo pilvą) užgausi. Šitas švarkas buvo tau ir pasiūtas. Aš vis tėjau, kaip šis švarkas vystėsi ir augo. Atsimenu, kaip jis buvo mažuku bruslotu; ir tuomet sakiau, kad tai bus labai geras švarkas Raului.

Raulas. (Kietai). Niekto nebus. Aš tos mazgotės nenoriu.

Abromas. Mazgotė? Mazgotė? Oi, tamista, ponas Pliurpa! Kodel tu jį vadini mazgote?

Raulas. Taip sau...

Abromas. O aš jį norėjau tau dovanoti.

Raulas. (Užsiteresuoją.) Į šalį! Dovanai? Kas to galėjo tikėtis? (Abromui) Na, žinoma, tas švarkas ne toks jau prastas, kaip arčiau pažiūri, nei ką.

Abromas. Ak, ponas Pliurpa, kaip man linkma, kad tu pradėsi suprasti to švarko vertę. Tai dabar jį imk. Aš tau švarką atiduosiu.

Raulas. Tu man jį dabar atiduosi? Kodel gi pirmiausia to nesakei (paima švarką) Visai puikus apsiaustas.

Abromas. (Juokiasi) Net ir mano seni kaulai juokiasi. Tas švarkas dabar tavo rankose. Esu laimingas. Apsivilk, Raulai, apsvilk!

Raulas. Gerai. Jei atiduodi tai apsvilksiu. (Velkasi.)

Abromas (tuo tarpu šneka). Ak, mein liber, kaip tas švarkas tau tinka. — Ir tik pamyslyk, kad perduodu jį už 25 dolerius.

Raulas. (Piktai) 25 dolerius? (stengiasi švarką nuimesti nuo pečių) Tu sakei, kad man jį atiduodi dykai?

Abromas. (Greit prišoka ir neduoda nusivilkti.) Tamista, Raulai, nenusivilk! Taip dailiai ant tavęs tas švarkas išrodo, nenusivilk.

Raulas. Ką tu čia kalbi? Vieną sykį sakai atiduosi, kitą sykį nori už jį 25 dolerius. (nori nusivilkti.)

Abromas. (Neleidžia.) Tamista, tikėk manim, nes kaip aš tamstai tą švarką parduodu už 25 dolerius, tai vistiek kaip dovanai atiduodu.

Raulas. Aš neduočiau tau 25 dolerių nei už tužiną tokių švarkų.

Abromas. Už tužiną? net tas švarkas nori verkti. Tužiną tokių švarkų! Kur tu galėtum kitą tokį švarką pirkti? Ak, tamista Pliurpa, to švarko širdis truks.

Raulas. Žinoma, aš to švarko nenoriu užgauti, bet jis juodas, o aš mėlyno noriu.

Abromas. Tamsta nori mėlyno?

Raulas. Taip.

Abromas. (Į šalį) Ei, Eizike, šitas vyras nori mėlyno švarko. Užžiebik mėlynas lempas.

Raulas. Vistiek aš jokiū būdu nemokėčiau 25 dolerių už švarką. (Nusivelka).

Abromas. (Garsiai) Nenusivilk (dar garsiau). Jeigu nusivilksi mano širdis iššoks iš krutinės. Niu, dabar pažiūrėk, ar jis tau tinka ar ne? (Raulas apsvilka švarką. Abromas rankomis išskė-

tes į žmones.) Žiūrėkit, žiūrėkit kaip tas švarkas jam tinka.

Raulas. (Švarkas plyšta.) Kas čia? Kas čia (Vėl pasiraivo, švarkas plyšta.) Kas čia pasidarė?

Abromas. Kas ten? (Linksmi) Tai švarkas. Žiūrėk jįsai dainuoja. Klausyk. (vėl plyšta) Tas švarkas dainuoja, nes žino, kad jis dabar ant gero vyro pečių guli.

Raulas. Bet aš visvien 25 dolerių už jį neduosiu.
Abromas. Neduos 25 dolerių. Tai kiek duosi?
Raulas. Dolerį ir pusę.

Abromas. (Per ašaras) Dolerį ir pusę už tą švarką... Kaip tu gali taip sakyti?
Raudas. (Nusivelka) Gerai, pasiimk.

Abromas. (Sulaiko) Imk už dolerį ir pusę. (verkdamas) Bet tikėk man, kad kaip aš jį atiduodu už dolerį ir pusę, aš troštinu 5 dolerius.

Raulas. Na, tai žinai ką? Tu mano geras draugas, tai aš nenoriu tavęs skriausti. Duok man du doleriu ir pusę, tai aš švarką neimsiu.

Abromas. (Pyksta) Ar tu iš manęs juokus darai? Duot tau \$2.50, kad švarko neimtum. Kas tau yra! Ar tu durnas? (Raulas lyg pradeda abejoti. Abromas drąsiau) Aš tau duosiu vieną dolerį (per nosį muša) Še antras (vėl muša.)

Raulas. (Supykęs apdaužo Abromą. Paskiau šauna iš revolverio (Abromas sukniubta. Raulas nusigąsta). Ak, ką aš padariau. Užmušiau mano mielą draugą. Aš dabar tau duošiu ir \$100.00 dolerių, kad būtum gyvas.

Abromas. (Pakeldamas galvą) Tai duok!

UŽDANGA.

Atsi minkite mirusius.

Pastatykite paminklą ant amžinos atminties.

Lietuviai kreipkitės pas mane, nes aš užlaikau puikiausią P A M I N K L Ū išdirbystę.

Yra viena iš geriausių.

A. Čereška

75 Broadway, So. Boston, Mass.

Vienintelis Bepartyviškas Laikraštis

AMERIKOS LIETUVIS

Vienintelis lietuviškas bepartiviškas laikraštis Amerikoje, talpina žinias iš lietuvių gyvenimo, iš karės, iš Lietuvos. Darbininkų Žinios, Prakalbos po Medžių, Moterų Skyrius, Moterų Žinios ir Naminiai Darbai, Aprašymas Karjaujančių Šalių, Juokai ir Margumynai. Jeigu vieną perskaitysi tikrai pamylėsi.

Kaina metams \$1.50, Pusei metu 75c., Kanadoje užbrėžiaus, \$2.00

Prisiųsk aiškų savo adresą, tai prisiųsime vieną del pažiūrėjimo.

Rašyk Adresą tokį

“AMERIKOS LIETUVIS”,
15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Savas Pas Savą Remkit Savuosius

Reikale kreipkitės pas vienatinį lietuvių išdirbėją šių dalykelių: visokių ženklelių draugijoms, o ypatingai kukardų, guzikų, metalinių anameliuotų ir padengtų celuloidu. Išdirbu šarpas, velnavas, karūnas ir tam panašius daiktus. Pavestus man darbus atlieku prideramai kas link sutarties ir užsakymus atlieku artistiška. Del prašalinimo neteisingų informacijų, kurias skleidžia apie mane noriu aiškiai pasakyti kad visus darbus darau savo rankom.

M. A. NORKUNAS,
166 MELROSE ST., :: :: :: MONTELLO, MASS.

Reikalinga Merginu

Mokintis dirbti Guminius Čeverykus ir visokius kaliošus.

Mokam laikė Mokinimosi!

Gera užmokestis, nuolatinis darbas, nėra bedarbės pertraukų. Tik už 5c. per 20 minučių laiko galima atvažiuoti karu nuo Park St. Atsišaukite tuojau į mūsų darbo davimo biurą (Employment office) šiuomi adresu:

Hood Rubber Co.
Bigelow Ave., Watertown, Mass.

HARKO SIUTAI HARKO OVERKOTAI

Juozapas Zupkauskas.

PAKVIETIMAS

Šiuomi aš Juozas Zupkauskas užkviečiu savo tautiečius ir draugas atiti pamatyt mane, kuomet jums reikės Siuto, Overkotų, Aprėdalu ar Čeverykų. Aš pats jums visuomet patarnausiu koatsakančiausiai. Aš širdingai dėkavoju jums už jūsų paramą praėjtyj, kartu tikėdamas paramos ir ateityj.

MŪSŲ RUDENINIAI IR ŽIEMINIAI NAUJO S MADOS SIUTAI IR OVERKOTAI

Jau dabar gatavi didžiausiam įvairume mate Aju ir madų, kuriuos galima pirkti stebėtinai žonomis kainomis. Nelaukite iki praeis pusė dešimties metų, bet ateiškite dabar ir išsirinkite sau Siutą ar Overkotą, nes dideliu įvairume yra iš šio pasidaryti, ir dėvėkiti juos, jų dėvėjimo sezor.

Siutų ir Overkotų kainos nuo \$9.75 iki \$30.00

Mes taipgi užlaikome visą eilę vyrų pabuosių, Skrybėlių ir Čevery' Čeverykų kainos nuo \$3.00 iki \$7.00.

Mes gvarantuojame, jeigu kitioms noris busite neužganėdinti, tai mes apmairysime arba sugrąžinsime pinigus.

S. H. HARRISON CO.,
662-672 Washington St Boston, Mass.

Naujas “Darbininko” Leidinys

ZYDU KARALIUS.

Drama keturiuose aktuose bei penkiuose paveiksluose Liuosai vertė J. M. Širvintas. Kaina 30 centų.

Veikalas tinkamas perstatymams, ypatingai Velykų laikė.

KNYGELE 64 PUSLAPIŲ.

Agentams nuleidžiame nuosimčius. Siųskite užsakymus tuojau.

“Darb.” Admin.

L. D. S. KALENDORIUS JAU SPAUZDINAMAS. SIŪSKITE UŽSAKYMUS. PARSIDUOS PO 25c.

Agentams nuleidžiame nemažą nuosimtį. Pasirūpinkite prieš Spaudos Savaitę užsisakyti ir išplinti savo kolonijoje, nes dar pirmas toks Kalendorius bus išleistas Amerikoje lietuvių kalboje. Pigus, dailus ir turiningas. Pardavinėkite kitiems. Siųskite užsakymus

“DARB.” ADMIN.

UŽSISAKYKITE, SKAITYKITE IR PLATINKITE

“MOTERŲ DIRVĄ.”

PĖRMAJĮ IR VIENATINĮ AMERIKOS LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALĄ.

“MOTERŲ DIRVA” išleidinė apie 15 d. kiekvieno mėnesio, (pradedant nuo Spalio mėn. šių metų) 24 puslapių didumo.

“MOTERŲ DIRVOJ” rasite įvairių straipsnių moterų reikaluose.

“MOTERŲ DIRVOJ” rasite nurodymų apie namų ruošą; maisto gaminimą ir valgių sveikatingumą.

“MOTERŲ DIRVA” talpins straipsnius apie šeimynos sveikatą ir jos užlaikymą.

“MOTERŲ DIRVOJ” filps straipsniai ir patarimai apie vaikų auklėjimą, rasite literatūros skyrių pilną gražių apsakų, eilių, lošimų ir tt.

Taip pat “Moterų Dirvoj” bus gvildinti įvairūs klausimai, paliečiantieji moterų politiškas teises.

“MOTERŲ DIRVOJ” tilps vaikų skyrius, kuris rūpinsis mūsų priaugančios kartos reikalais.

“MOTERŲ DIRVA” privalo lankyti visų lietuvių namus. Joje ras sau reikalingiausių žinių ir motyna, ir šeimynos tėvas, ir mergaitė bei jaunikaitis, o vaikams tai neišsemiamas džiaugsmo šaltinis.

“MOTERŲ DIRVĄ” leidžia A. L. R. K. Moterų Sąjunga.

“MOTERŲ DIRVOS” kaina Suvienijose Valstijose \$1.00 metams; pusmečiui 50 centų; atskiras numeris 10 centų. Užbrėžę metams \$1.25; pusmečiui 75 centai; atskiras numeris 15 centų.

Prenumeratą siųskite ir visais reikalais kreipkitės į

“MOTERŲ DIRVĄ”
242 WEST BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

Člona iš So. Bostono utarninkais, ketvergais ir subatomis
Leidžia Am. Lietuvių Rymo Katalikų Šv. Juozapo
Darbininkų Sąjunga.

Table with 2 columns: Subscription type and Price. Includes 'Metams tris kartus savaitėje', 'Užrubežyje metams', 'Pusei metų', 'Laiškus, korespondencijas pinigų siųskite adresu:'.

'DARBININKAS' (The Worker)

The Lithuanian tri-weekly paper. Published every Tuesday, Thursday, and Saturday by St. Joseph's Lithuanian R.C. Association of Labor.

Table with 2 columns: Subscription type and Price. Includes 'Yearly', '6 months'.

Foreign countries: Yearly \$4.00, 6 months \$2.25. Advertising rates on application. Address all communications to...

DARBININKAS, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass. 'DARBININKAS'

6-tas Am.L.R.K. Federacijos Kongresas.

Malonus apsiereikimas.

Daugelis pranašavo, kad šiemet Federacijos Kongresas turės didžiausį nepasisekimą. Niekas, sakė, nebevažiuos į Bostoną. Nebeužteks, sakė, žmonių. Čia vieni ruošias Brooklynan ir Lietuvos atstatoymo seimą, kiti užimti su delegatais kun. Dr. V. Bartuška ir Dr. Bielskiu, da kiti su gerbiamaisiais M. Yėu ir kun. J. Žilinskiu — o visi ruošiasi gyvai prie Lietuvos Dienos.

Na, ačiū Dievui, tie pranašavimai neišsipildė: Pasirodė, kad mes jau turime geroką būrį veikėjų, kad užteko visiems šitiems darbams, nors ir vienu laiku varomiesiems. Štai ir Federacijos VI-ąjį Kongresą atvažiuo bene 40 delegatų, kurie per porą dienų posėdžiaudami, daug naujo ir svarbaus inėšį ir mūsų gyvenimą.

Valdybos raportai.

Federacijos valdyba, nors ir buvusi užimta daugeliu kitokių įvairių darbų, vis dėlto šį-tą nuveikė pereinantis būvo. Buvę sudarguota, išspausdinta ir išplatinta knygutė "Am. L. R. K. Federacijos trumpas programos ir konstitucija." buvo reklamuota Federacija straipsniais ir atsiliepimais po laikraščius, buvo porą sykių atsiliepta laiškais ir gerb. kun. klebonus. Kaip pasėkmė buvo ta, kad kai-kurios parapijos ir draugijos naujai įstojo į Federaciją, ir prisidėjo prie Tautos Išdo. Kas svarbiausia gi per šiuos metus išaugo kasos Federacijos ir Tautos Išdo. Federacija visuomet buvo bepinigė — šiemet gi pririnko iš centinių mokesnių iki \$300.00. Tautos Išdas gi net iki \$730.00. Mat svarbu tai, kad visos mūsų didžiosios centralinės organizacijos pradėjo mokėti savo metinius centus į Federaciją ir į Tautos Išdą.

Spaudos reikalais.

Kun. K. Urbanavičius savo rimtu referatu apie katalikų spaudos svarbą gyvai sujungio mintis Kongreso narių ir jie išnešė tame dalyke svarbių rezoliucijų, ypač ragindami katalikų visuomenę — ruošties rimtai į Katalikų Spaudos Savaitę ir išreikšdami pageidavimą, kad visi katalikiškieji laikraščiai gyvai remtų katalikų spaudos savaitės reikalą.

Mokyklų ir vadovėlių reikalais.

Žinomas ir visų gerbiamas veikėjas švietimo dirvoje kun. A. Staniukynas atsuntė savo referatą apie mūsų mokyklas ir

vadovėlius. Išrodė, kad Seisers Kazimierietės tai geriausias auklėtojas mūsų jaunosios kartos. Bet jos turi dar tik 8 mokyklas. Vienuolynui trūksta pinigų, svarbiausia gi trūksta kandidačių. Jei nori kas met po vieną naują mokyklą apimti, tai turi gauti 15 naujų kandidačių, jei dvi mokykly, tai — 20 kandidačių, jei tris — tai 25 ir t.t. Bet labai daugelio naujų nei sutalpinti negalėtu, nes per ankšta būtų; reikėtų didinti mūrus. Tad ir šaukiasi kun. Staniukynas visuomenės užuojautos ir pagalbos.

Vadovėliams sustatyti ir išleisti esanti nuskirta iš seserų pedagogių komisija, kuri šių mokslo metų begyje žada tą darbą atlikti.

Kongresas išreikškė pageidavimą, kad kun. Staniukynas parašytų šiek tiek platesnį veikalėlį apie Šv. Kazimiero vienuolyną, jo praeitį, dabartį, svarbą ir uždavinius. Į tą knygutę turėtų ineiti ir jo šių metų referatas. Tokią knygutę Federacija apsiėmė išleisti savo lėšomis. Be to vadovėliams išleisti Tautos Išdas paskyrė mažą dovoną nuo savęs (\$50.00)

Lietuvos Universiteto reikalai.

Visus nustebino ir sujungio kun. J. Vyšniauskas savo referatu apie universiteto reikalingumą Lietuvai. Kaip jis giliai suprato ir atjautė tą reikalą ir kaip vaizdžiai išaiškino kongresui, kad universiteto klausimas — tai tautos gyvybės klausimas, kad to reikalo nebegalima atidėlioti. Netrukus bus išleista informacija ir agitacija tam tikra brošiūra. Federacijos kongresas išrinko Komisiją (kun. Vyšniauską, D-ą Bielskį ir kun. F. Kemėšį), kurie rūpinsis suorganizavimu tokios pagalbos, kokią amerikiečiai gali suteikti šio svarbių-svarbiausio reikalo inkunijimui. Nuo savęs gi Tautos Išdas pradžiai į Universiteto Fondą paskyrė \$300.00.

Kolegijos reikalai.

Brangi visos tautos gyvybė, jos apšvieta, jos mokslas. Bet nemažian brangu ir savi marškiniai, t.y. savo jaunomenė, gimusi ir augusi čia Amerikoje. Reikia ją palaikyti ištikimai Lietuvai, reikia apginti nuo išautėjimo. Senai sumanyta steigti kolegiją. Bet visas reikalas buvo kaip ir apmiręs. Šis kongresas išskyrė žymiai pastūmėjo pirmyn kolegijos reikalą. Paskyrė iš Tautos Išdo su viršum \$250 dolerių, taip kad dabar kolegijos fonde jau

bus apie \$700.00 — ir išrinko komisiją (kun. Misių, kun. Petraitį, U. T. Jokubauskaitę, Kazį Pakštą ir kun. F. Kemėšį), kurie turės nuolat rūpintis kolegijos reikalais.

Tautos Išdas gi, paskirstęs pinigus svarbesiems reikalams, arti \$150.00 paskyrė į savo geležinį kapitalą.

Nauja žvaigždutė.

Tai mūsų jaunas, bet gabus veikėjas, rašytojas ir kalbėtojas Kazys Pakštą. Šį kartą jisai pasirodė su gerai apgalvotu, nuosekliai parašytu referatu, tėmoje "Krikščioniškos Demokratijos pamatai lietuvių tautoje." Kongresas išreikškė gabią rašytojui užuojautos, dėkingumo žodį ir gerus vėlėjimus dirbti pasekmingai apsirinktoje dirvoje ir toliau. (Jojo referatas bus atspausdintas "Pažangoje." Kiti tilps "Darbininke").

Mūsų pašalpinės draugijos.

O štai lietuvių šulas apdraudęs dirvoje J. S. Vasiliauskas atsuntė referatą apie mūsų pašalpinės draugijas. Aiškiai aiškiausiai nurodė, jog lietuvių klysta, besteigdami naujas mažutes pašalpinės draugijas, kurios negali turėti ateities ir yra pasmerktos mirtin. Išrodė gražių gražiausiai, kad apsaugos ir apdraudęs reikalais kiekvienas lietuvis katalikas turi kreipties ne kur kitur, kaip tik į savo Susivienijimą.

Kongresas nuoširdžiai priitarė referatui išreikštos mintims, palinkėjo Susivienijimui išleisti J. S. Vasiliauską referatą atskiroje brošiūroje ir ją kuolabiausiai tarp Amerikos lietuvių išplatinti.

Labai svarbus buvo nutarimas Kongreso steigti po kolonijas Federacijos komitetus, kurie susidėtų iš atstovų nuo vietinių katalikiškų organizacijų (ypač idėjinųjų); tie komitetai budriai sergėtų visų vietinių lietuvių katalikų reikalų, rūpintūsi platinimu katalikiškos spaudos, stiprinimu savo kolonijoje viešos opinijos katalikų dvasioje.

Valdyba.

Sekantiems metams į Federacijos valdybą išrinkti: prezidentu kun. J. Ambotas, viceprezid. kun. K. Urbanavičius, sek. J. E. Karosas, išd. kun. M. Pankauskas, išdo globėjais J. B. Šalunas ir Ag. Strakauskienė. Tautos Išdo valdybon: pirmininku kun. F. Kemėšis, padėjėja U. Jokubauskaitė, išd. kun. B. Vaišnora, sek. J. B. Šalunas, išdo globėju J. Jaroševičius.

Sekantis Kongresas bus Philadelphia, Pa.

Eikime prie savo tikslo.

Šie metai paliks svarbias žymes Amerikos lietuvių gyvenime. Katalikiškų organizacijų seimų iškelti sumanymai ir padaryti nusprendimai sparčiai visą kultūros darbą pavarys pirmyn.

Tik tuos sumanymus ir nusprendimus reikia tuojau pildyti, neatidėliojant jų rytojui. Pasišventimo, energijos mums, berods, netrūksta, gal stoka kiek sistematiškumo, geresnio susiorganizavimo, bet ir to baigiame pravokti. Kiekvieną dieną ingijame daugiau sąvokos, mūsų sąmonė auga.

Ačiū Dievui, mūsų jaunimas gražiai auga. Pamyles dorą, ir-krikščionišką idealą pasekęs, triūsiasi savo tautos ir tėvynės naudai. Lietuvė moteris pabudus, plačiai apsidairė aplinkui ir visas pastangas dedama, sparciai varosi pirmyn. Moksleivija lavinasi. Blaivybės idėja stiprėja, naujų pasekėjų remiama.

Su pasitikėjimu šiandieną jau žiūrime ir į mūsų brolius ir sesutes dar-

bininkus. Dar pernai menkučiai, silpnučiai, visų ujamie, išnaudojami, vienu metu pakilo, susiorganizavo ir rimtai apie darbininkų luomo būvio pagerinimą prašneko. Darbininkų klausimas — mūsų už vis svarbiausias reikalas. Stengsimės jį, nežūrint visų kliūčių, kurias mums mėgina pastatyti idėjos priešai, išrišti. Dvasinis ir ekonomis lietuvių darbininko padėjimas ligšiol Amerikoje buvo nepakenčiamas. Lietuviai darbininkai gyvena be jokios organizacijos. Jei ir priegulėjo kur į kitataučių darbininkų unijas, tai ten buvo, kaip atskiros ypatos, nieko negalėdami savo kitų brolių naudai padirbėti. Negalime dar mes šiandieną svajoti apie tokias organizacijas, kaip yra Amerikos Darbo Federacija, nesugebėsime dar ir savo unijų sutverti, kurios turėtų didesnę mūsų darbininkų gyvenime intekmę. Esame perdaug išsisklaide, išsiblaškę. Kol kas turime glauties prie svetimtaučių, bet sykiu turime ir organizuoties, kaip lietuviai. Vieną, kitą žingsnį jau padarėme. Įsisteigę savo L. Darbininkų Sąjungą, įsikūrę savo laikraštį "Darbininką" galime būti tikri, kad Amerikos lietuvių darbininkų klausimas eina tinkamu keliu prie išrišimo. Kiekvienam iš mūsų aišku, kad pirmiausia mums reikia apvėties ir organizatyvio darbo, kurie nurodys kokiais keliais eiti prie savo tikslo. Šviedamies, organizuodamies ir ekonominių padėjimą gerinsime. Nebegalėsime jau žūti, kaip vienukės svetimtaučių organizacijose, bet tiksliai tose organizacijose ieškosime nurodymų savajam lietuviškam susiorganizavimui. Patarimais pasidalinsime su kitais ir stiprės mūsų pajėgos.

Mūsų idėjos priešai dažnai mums užmeta, kad mes organizuojamės ne darbininkų reikalais, bet savo partijos sustiprinimui. Dauguma gal tiems kuždėjimams ir intiki. Bet kuomet atidžiau pasidairysime po savo ir savo idėjos priešų darbo dirvas, išsyk pamatysime, kad didžiai skyriasi jų veikimas nuo mūsų. Mums vienai metai suteikė jau organizuotą darbininkų pajėgą, kurios pastanga pradėta rūpintis streikierių reikalais, darbo informacijų biurais, nušvietimu svetimtaučių darbininkų organizacijų tikslo. Gi mūsų, taip vadinami tautininkai, ligšiol dar nepradėjo darbininkų klausimo rišti. Socijalistai kiek arčiau darbininkų reikalų stovi, bet ir tiems nėra laiko rimtai tuos dalykus apsvarstyti, nes jiems šiandieną daugiausia rūpi kunigo gospadinė, kaip varguolio lietuviu skurdas. Lietuvių socijalizmas nukrypo nuo savo tikrojo kelio. Jis mūsų darbininkų minias neauklėja, nekeltia, bet puldo, švaistydamasis žmonių geidulių pasaulyje.

Todel mums lietuviams darbininkams pasilieka vienas kelias, kuriuo ir turime eiti. Ieškodami patirimų pas kitataučius, drūtinkime ir savo Liet. Darbininkų Sąjungą, nes ligšiol tik jį viena parodo mums kad prie gerbuvio veda tikros apšvietos ir pažangos ingijimas. Toliaus, susijungę į didesnę kuopą pradėsime ir ekonomiskai kilti.

Šie metai mas ant tikro pamato pastatė; sulaukė kitų pabudavosime sau ir namus.

Lietuvių Dienos reikalais.

Mūsų gyveniman Lietuvių Diena, kaip iš visa ko matyti, inėša naujus ginčus, kivirčius ir nesuipratimus. Pradėjo visi šiausties ir viens prieš kitą didžiuties savo matomomis ir nematomomis galybėmis. Katalikai su tautininkais kreipia vienon pusėn, so-

cialistai kiton ir visi garsiai apie vienybę šneka. Bet paklauskime savęs, kiek naudos mums patiems ir mūsų visuomenėi iš tų kalbų apie vienybę, jei ištikrųjų mes ją pripažįstame tik ant žodžių ir rašto, o darba is visai jos neremiame? Visai mažai, arba ir nei kiek. Spaudoje neramu, gi mūsų kolonijos dar daugiau lermo ir suiručių. Nežino žmonės nei ko tvirties, nei ką veikti.

Centralis Amerikos Lietuvių Komitetas išleidžia pranešimus ir patarimus, kurių mes, kaip organizuota spēka, turėtume klausyti ir pildyti, nes Centralį Komitetą sudarė ne kas kitas, kaip mūsų pačių ingaliočiai. Jei mes prasielktume su Centralio Komiteto nutarimais, parodytume vien tik savo nesubrendimą ir disorganizaciją. Bet, iš kitos pusės, tokie atsitikimai, kaip Chicagoje, verčia mūsų visuomenę ir į juos atsivėlgiti.

"Chicago lietuvių visuomenė susitaikė ir renka aukas išvien" — skamba spaudoje. "Kokiu būdu, kaip suėjo vienybėn? — nekantraudami visi klausia. "Kodel ir mes negalėtume to padaryti" — teiraujasi kitos kolonijos. Ir čia kyla abejojimai, speliuojimai ir pilna surutė. Vieni tokius, kiti kitokius pasiulymus duoda ir kiekvienas stengiasi savąjį pervaryti, nes jam atrodo, kad tas bus geriausias.

Jei norime būti nuoseklūs, kitų garbę ingyti, pasirodyti organizuotais, turime eiti prie tvarkos. Kitaip dar didesnę anarchiją sukelsime ir visas mūsų darbas nuseis vėjais. Mums tuojau turėtų paaiškėti Cent. Am. Liet. K-to pozicija Chicago atsitikimų link. Ar Chicago lietuvių vienybė įvyko su Cent. Am. Liet. K-to žinia, ir jei taip, ką pataria Cent. Am. Liet. Komitetas kitoms kolonijoms daryti. Be tų žinių vargiai galėsime tvarkyties. Mūsų nuomone, visoms kolonijoms reikėtų vienodos tvarkos prisilaikyti ir vienodos nurodymus suteikti. Neabejojame, kad Chicago lietuvių sanryšį su Centraliu Komitetu reikia; kitaip ir būti negali. Turi-gi būti pas mus koks nors centras, kuris iš milžinišką darbą vestų. Jeigu pavesti Lietuvių Dienos reikalus pačioms kolonijoms tvarkyti gali daug nesmagumų kilti ir nesuipratimai bus neišvengtini.

Lietuvių Diena jau arti — todėl pradėkime tvarkyties.

Nenori suprasti.

"Naujienos" vis dar negali suprasti, kad Jurgis nėra Petru, o Petras Jurgiu. Jos tvirtina, kad katalikai nėra katalikai, bet klerikalais. Tą savo tvirtinimą remia ant Brooklyno seimo, kur, būk dalyvavę "tikri" katalikai. Jau buvo nurodyta, kas per katalikai yra tie Brooklyno seimininkai ir kad jie, anaipol, nėra katalikai iš pašaukimo, bet vien tik del sudarymo "visuotino" seimo pasivadino save "katalikais." Bereikalo tik "Naujienos" save ir kitus nebūtais dalykais vargina. Juk vistiek ir šimtas "Naujienų" neįstengs savo šmeižtais ir prasiždžiavimais Petrą išvystyti į Jurgį.

Bergždžias darbas.

Beje, kaip "Naujienos" patikyti jei jas kas pradėtų pravardžiuoti apgavikėmis, plėšikėmis ir skriaudikėmis.

TORONTO, ONT. CANADA.

Paėmė "Darbininką" organu.

"Lietuvos Sūnų dr-jos susirinkime buvo inėstas sumanymas paimti "Darbininką" organu. Visi nariai ant to pristoję ir nutarta jį paimti.

P. Padolskis.

"Huckleberry Finn's"

Mark'as Twain'as parašė daugybę iš humoro sryties veikalų, kuriems šių dienų kritikai mažą vertę tesuteikia; jis taipogi rašė ir iš nekurių filozofijos, žinoma, sulyg jo paties nustatytų pakraipų, su kuriomis skaitytojai nevisuomet sutinka; kiti vėl suranda klaidas nekuriuose jo apysakų temų nuotikių aprašymuose.

Bet Mark'as Twain'as parašė taipogi ir kitokių veikalų, kurie visiems patinka ir kurie, be abejonės, ilgai gyvuos skaitytojų omenyse. Bene bus vienas indomiausių veikalų, tai "Huckleberry Finn'o" nuotikiai. Rokuojama, kad minėtas veikalas yra tai nemirtinąjį vaiko gyvenimo apysaka.

Anglų literatūroje daug yra veikalų vaikams skaityti parašytų, bet vos keletas didžiulių apysakų, kurių didvyriai būtų vaikai. "Huckleberry Finnas" yra tai antrojo skyriaus, didžiulė apysaka, parašyta apie vaiką ir skaito ją su didžiu pamėgimu ir vaikei ir vyrai ir moters.

Paslaptis, romanas ir nuotikiai sudaro "Huckleberry Finnas" puikiąją knygą del vaikų. Puikiai atvaizdinti pobūdžiai, retai pasitaikantis humoras, ir Mississipi upės atmosfera, kurią Mark'as Twain'as taip labai mėgo ir kurios apylinkėse jis parašė didesnę veikalų dalį, susitvėrė apysaka, kurios skaitytojams nenusibosta beskaitant niekuomet.

"Huckleberry Finnas" prasideja kur "Tamas Sawyer'is" jį paliko. Tamas ir Huckas suradę pinigų, kuriuos piktadariai vagys buvo užslėpę pirmosios apysakos užbaigoje, pasidalino per pusę. Našlė Douglas paėmė Hucką į savo namus ir norėjo jį apšviesti. Bet aplinkybės privertė prie to, kad Huckas nebegalėjo būti pas jo geradarę, nes jo tėvas, girtuoklis, sugrįžęs, pasigavo pas save.

Didesnė apysakos dalis apima nuotikius Hucko ir Džimo, Panos Watson, pabėgusio nigerio vergo, kuomet vagavo Mississipi upę.

Tie gyvieji didžios upės vaizdai dienos laiko karštyje, vidurnakčio tylumoje, griusimai-perkūnai, smarkus lytus ir audros, rūkai, navatni žmonės gyveną palei upę, niekuomet nebus užmiršti "Huckleberry Finn'o" mylėtojų.

Kas link humoro apysakoje, tai visai netrūksta. Kas nors bent syki skaitė, be abejonės, sunkiai galės pamiršti tasias diskusijas, kuriose Huckas ir Džimas argumentuoja, delko prancūzas nekalba angliškai.

— Ugi, Huckai, ar tai prancūzai nekalba taip kaip mes? — Ne, Džimai. Nesupratum iš jų kalbos nei vieno žodžio.

— Ką tu čia šneki? Kaip tai gali būti? — Nežinau, bet taip yra. Mačiau jų kalbą vieną knygą. Pavyzdin, jeigu ateitų pas tavo koks žmogus ir tartų: Polly-vo-franzų, kaip tau išrodytų?

— Man nieko neišrodytų, tik žiebiau jam kumščia per žandą, vadinasi, jeigu tai nebūtų baltas žmogus. Nes nigeriui nesiduočiau taip pravardžiuoti.

— Kad tai neprasivardžiavimas. Tai tik užklauskimas, ar tu kalbi prancūziškai. — Tai delko jis to nepasako? — Jis sako tiktai prancūziškai.

— Na tai kvailiai sako ir aš nenoriu klausyti tokios kalbos, kur nėra nei trupučio prasmės. — Klausyk, Džimai, ar katinas kalba taip kaip mes? — Ne, ne taip.

— O karvė? — Ne, nei karvė taip nekalba.

— Ar, katė kalba taip kaip karvė, o karvė kaip katė? — Ne, žėdnas kalba savo-

tiškai. — Ir, tai įgimta, kad katė ir karvė kalba savotiškai? — Žinoma. — Ir, tai įgimta, kad katė ir karvė kalbėtūs kitaip, negu žmonės? — Suprantamas dalykas. — Tai-gi delko negali būti įgimta, kad prancūzas kalbėtų kitioniškai, negu mes? Ką gi jį atsakysi? — Huckai, ar katė yra žmogum? — Ne. — Jeigu ne, tai nereikalauja kalbėti, kaip žmogus, kaip mes? Ar karvė yra žmogum? Ar yra katė? — Ne, karvė ne žmogus, nei katė. — Jeigu ne, tai nereikalauja kalbėti, kaip žmogus, arba kaip katė. O prancūzas ar žmogus? — Taip. — Tai-gi matai! Jei prancūzas yra žmogus, tai delko nekalba kaip žmogus? Ką gi jį atsakysi? — Ir užbaigia diskusijas išvedimu: — "Mačiau, kad gaila žodžių. Negalima išmokyti nigerio mūsiškiai protauti. Tai-gi palioviau.

A. Tamolionas.

Mums prisiųstos knygos.

Kas iš kur paeina. Trumpi pasakojimai apie kasdienes žmonių vartojamus daiktus. M. Šalcūns. Išleista S. L. A. lėšomis "Tėvynės" spaustuvėje, New York, N. Y. 1916. Pusl. 62. Kaina 20c.

Kaip gyvena latviai, angļai, suomiai. M. Šalcūns. Išleista S. L. A. lėšomis. "Tėvynės" spauda, New York, N. Y. Pusl. 65. Kaina 20c.

Lietuvoje Europos karės metu. Parašė A. M. Martus. Išleido M. Paltanavičia. Spauda "Amerikos Lietuvis." Worcester, Mass. 1916 m. Pusl. 63. Kaina 50c.

Ant Dugno. Maksim Gorkij. Vertė Karolis Vairas. L. S. S. 60-tos kp. leidinys. "Tėvynės" spauda. New York, N. Y. Pusl. 96. Kaina nepažymėta.

Naujos eilės ir Deklamacijos. Parašė P. P. Mikalauskas. Kaina 25c. Išleista Boston'e, Mass.

Šioje knygelėje telpa Maironies, Vaičiūčio ir kitų mūsų poetų eilės. Yra keletas ir P. P. Mikalausko "poezijų", kurias net proza negalėtum pavadinti. Geriau būtų p. P. P. Mikalauskas padaręs savo poezijas išleides atskiroje knygutėje. Tuomet būtų geriausias tikėjis ir žodis "parašė" Dabar-gi, savo "poezijas" talpindamas sykiu su mūsų žymių poetų eilėmis, saulę su dumblu sumaišė.

Naujoji Gadynė No. 4. Socijalizmo teorijos, mokslo ir literatūros iliustruotos mėnesinis žurnas. Leidžia Lietuvių Socijalistų Sąjunga Amerikoje.

Neužilgo išeis iš spaudos naujas St. Šimkunas veikalėlis "Septynis giesmės" vaikų chorui prie vargonų.

Žodžiai kun. K. Urbanavičiaus.

ATSISAUKIMAS Į KLEBONUS

Malonėkite atsiųsti mums jūsų miesto ir apylinkės katalikiškųjų draugysčių sąrašą ir jųjų valdybų adresus. Mes gavome kelis laiškus su atsakymais, kad jau jųjų draugystės sutvėrė komitetus. Mums rūpi ne tik tai, jųjų įėjimas į komitetą, bet ir jųjų ankos nukentėjusiai Lietuvai — Centralis Komitetas tame reikale ir privalo į jas kreiptis su atskirais laiškais.

Su tikra pagarba Kun. Pr. Augustaitis, C. A. L. K. Sekret.

Lietuviai katalikai ir kitos srovės.

(Žiūrėk Nr. 114.)

KAIP MUS SKIRSTĖ KITI.

Kaip jau augščiau minėjau, lietuviai katalikai kaip tėvynėje taip ir čia Amerikoje sudaro milžinišką tautos didžiumą. Bet kadangi spaudos reikalais jie mažiau ligšiol tesirūpina, negu kitos naujos srovės, tad ir susidarė vieša nuomonė ne tokia, kokios norėtų lietuviai katalikai, bet tokia, kokią pasistengė sudaryti socialistai ir laisvamaniai.

Šie gi, kada dalino mūsų srovės ir kiekvienai skyrė vietą, akiai pasėkė rusų tautos pavyzdį, juo labiau, kad tai sutiko su jų, laisvamanių, tikslais. Rusijos Dumeje kairijai sparną užima radikaliosios partijos — social-revoliucionieriai, social-demokratų, trūdovikų, paskui eina mažiau ar daugiau liberališkai — pažangios buržuazijos atstovai — kadetai, progresistai, spalininkai ir pagaliau partijos konservatyviškos: nacionalistai (tautininkai) ir dešinieji. Indomiu apsirėškimo Rusijos gyvenime yra tas, jog Rusijos dvasišką politiką eina daugiausia su dešiniomis partijomis ir su valdžia. Taip yra dėlto, kad stačiatikių cerkvėje dėl josios vergavimo svietiška valdžia visai yra nupuolusi savarankumo dvasia. Stačiatikių cerkvė virto tik uolia valdžios tarnaitė ir pildytoja augštųjų biurokratų užmačių. Ji buvo ir tebėra priešinė kiekvienos, nors ir sveikos pažangos. Tai atsiliepė ir į visas minias tikinčiųjų pravoslavų. Užtat ir kiekviena pažanga ir pasipriešinimas biurokratiškai valdžiai Rusijoje dažniausiai rima su priešingumu cerkvei ir tikėjimui. Tai apsirėškia politikoje, literatūroje ir laikraštyje.

Štai mūsų laisvamaniai, ilgai negalvodami, ir sumanė tokį paskirstymą perkelti ir į Lietuvą. Svarbiausiu pažangumo nurodytoju jie pastatė nutoliną nuo tikėjimo ir Bažnyčios. Anot jų juo kas toliau nutolo nuo tikėjimo, juo jisai yra pažangesnis. Ir priešingai vyskupai ir kunigai esą didžiausieji atžagareiviai, nes jie trukdą apšvietą, pažangą, skelbia pasenusias dogmas, nenorį mainyti doros mokslo ir tt. ir tt.

Tad ir mūsų srovės jie paskirstė šitaip. „Pažangiausieji“ esą socialistai, tad juos pastatė į kairę. Greta jų atsistojo nors ir ne be taip „pažangūs“, bet vis dar labai „pažangūs“ tautininkai „demokratai.“ Dar toliau į dešinę jie pastatė tautininkus, anot jų nebe demokratų, ir nebe pažangius, tautininkus Smetonos ir Yčo tipo, linkusius į krikščionystę, bet nutolusius nuo tikėjimo praktikavimus. Pagaliau į pačią dešinę jie pastatė visus tikinčius ir pildančius savo tikėjimą katalikus, pavadinami juos dešiniuoju sparnu, klerikalais, kuniginiais, atžagareiviais.

Panašiai jie padarė ir Amerikoje. Socialistai užėmė kairijai sparną; „tautiečiai“ sumanė sau pasisavinti vidurį, o į dešinę visuomet norėjo stumti tikinčius katalikus. Rimka gi su liaudininkais, anot jų, atsistojo tarp socialistų ir „tautiečių.“

Lietuviai katalikai ne sykį prieš progos praktikudavo laisvamanių supratimą pažangos, laisvės, klerikalizmo; bet į jų paskirstymus vietų ligšiol nieko neatsakydavo, nes, po teisybei, nebuvo nei reikalo. Juk tik dabar mes galime pradėti ruošties prieš savito politikos gyvenimo ir veikimo ir pradėti tarties apie pasiskyrimą vietų būsimame Lietuvos parlamente. Prieš keletą metų apie tai nieks nei svajoti negalėjo.

Tad pradėdami apie tai svarstyti, mes turime visų pirma aiškiai pasakyti, jog tokį skirstymą mūsų srovė, kokią ligšiol vartojo mūsų laisvamaniai ir socialistai, mes skaitome daugiau niekuo, tik paprastu akių mulinimu. Jų skirstymas visai nesutinka su gyvenimo tikrinybe.

KAIP SKIRSTOSI KITUR POLITIŠKOS SROVĖS IR PARTIJOS.

Pirm negu atsakius į tą klausimą, noriu čia pažymėti, kad įvairiais žvilgsniais galima skirstyti žmones ir jų grupes, būtent atsižūrint į jų rasę, tikėjimą, politiškas, socialias pažiūras ir tt.

Kada mūsų laisvamaniai ir socialistai savotiškai skirstė vietas lietuviškoms srovėms, jie visų-pirmu turėjo omenyje tikybės mirą. Netiki — tai esi kairysis ir pažangus; kovoji prieš tikėjimą, kunigus — tai esi pats kairysis. Tiki — tai važiuok į dešinę; platin tikėjimą, gini Bažnyčią — esi kraštutinis dešinysis, klerikalas. Ištikrųjų, jeigu žmones mieruoti tik pagal jų tikėjimo stiprumą, tai tuomet lyg ir būtų priežastis statyti tikinčius po dešinei, gi netikinčius po kairę. Juk ir Rašte Šventame pasakyta, kad Paskutinio Teismo dienoje teisieji atsistosis po dešinę, gi nedorieji po kairę.

Bet tai ant Juozapato pakalnės, o ne Lietuvos parlamente. Kada žmonės eina į politikos veikimą, į parlamentą, jie eina tenai ne tikėjimo ir doros apaštalausti, ir neklausyti išpažinčių, kaip kas tiki, ar kaip elgiasi, bet eina tvarkyti šalies gyvenimą taip, kaip jiems atrodo geriausiai. Politikos dirvoje tikintieji žmonės naudosis ir tikėjimo nurodymais, bet tuos nurodymus jie pavartos tik kaip įrankį, ar kelrodį tautos gyvenimui tvarkyti, bet niekuomet nemėgins ten apaštalausti paties tikėjimo ar doros. Parlamento atstovų didžiūmos rūpesnis turi būti užtikrinimas šaliai kultūrinės pažangos, gerbūvio, tvarkos ir ramybės.

Be to reikia atsiminti ir tai, kad svetimų mierių negalima akyplotu taikinti prie tautos gyvenimo. Jei pravoslavija Rusijoje ir virto didžiausiu ramščiu biurokratijos ir pažangos trukdytoja, tai iš to neišėina, kad tas pats turėtų būti ir su katalikų Bažnyčia ir tikėjimu. Pavyzdžiai volkiečių katalikų, belgų arba ir tų pačių lietuvių ir kitų katalikiškų tautų aiškiausiai rodo, jog katalikystė pati savyje yra svarbiu ramsčiu ir akstinu sveikos pažangos.

Skirstant įvairias partijas, inemančias į parlamentą, svarbiausiai turi rūpėti, kad susidarytų jame pastovi didžiūma, kuri užtikrintų ramų ir nuoseklų pravedimą gyveniman tokių įstatymų ir reformų, kokių šalis tuo laiku tikrai yra reikalinga. Svarbiausia vietą paprastai užima centras, vidurys. Jisai susideda iš rimčiausių, labiausiai nusistovėjusių veikėjų. Vidurys dažniausia jungia sveiką konservatyvumą su rimta pažanga, demokratizmą su autoriteto pagerbimu. Į vidurį veikia ir daro intekmę abudu sparnu: kairysis ir dešinysis. Kairysis susidaro iš ardančių, revoliucioniškųjų, radikališkųjų gaivalų. Radikalai spaudžia į vidurį ir karštai stumia jį prie naujų ir naujų reformų. Iš dešinės gi pusės susirenka gailalai konservatyviški, kurie užšalę savo formose ir nieko nenorėtų nei mainyti, nei taisyti. Tasai dešinysis sparnas atšaldo karštį, pripūstą iš kairės. Tokiu būdu vidurys dažniausiai suranda vidurinį kelią, kuris praktikoje pasirodo sveikiausias. Jeigu patsai centras sudaro didžiumą parlamento, tuomet labai lengvai esti išrišami visi klausimai, ant kiek tame centre palaikoma vienybė ir santarvė. Jeigu gi centras didžiūmos nesudaro, tuomet prisėina tartis ir daryti įvairias kombinacijas su kairiuoju, arba su dešiniuoju sparnu. Dažniausiai mėginama atskelti nuo tų sparnų tiek balsų, kiek reikalinga yra sudarymui parlamento didžiūmos, kad pravedus reikalingus nutarimus. Jeigu tai nepasiseka, tariamasi su visu sparnu.

Kad Lietuvos parlamente socialistai revoliucionieriai ir socialdemokratai užims suolus iš kairės pusės — apie tai niekas neabejoja. Tik klausimas, kas užims vidurį, centrą? Atsakyčiau, kad užims tie, kurie daugiausiai turės tam reikalingų privalumų. Viduryje turės sėdėti žmonės pažangūs, bet sveiki pažangininkai; laisvės mylėtojai, bet tikrosios laisvės, o ne palaidumo; demokratai, bet mokantieji ir autoritetą pagerbti; žmonės, žiūrintieji tautos reikalų, ypač žemesniųjų luomų reikalų, o ne savo biznio, ar kišenians reikalų; žmonės statantieji, o ne griauantieji.

Bet visa bėda tame, kad tai rolei ir toms vietoms yra jau du pretendentai: 1) mūsų liberal-tautininkai ir 2) lietuviai katalikai, arba kitaip tariant krikščionys demokratai. Pirmieji („tautininkai“) jau per savo spaudą užreiškė savo pretenzijas prie tų vidurio suolų, pavadinami savę viduriniją srove (deja, ir mes juos kartais, per neapsisvarstymą taip pavadinavome).

Bet mes neabejojame, kad kada Lietuvos atstovai suvažiuos į pirmąjį Lietuvos parlamentą — Lietuvos Katalikų Centras jau bus toks aiškus, stipras ir skaitlingas, kad mūsų nacional-liberalams galės mandagiai, bet tvirtai tarti: gerbiamieji, pasitraukite į dešinę ir užimkite dešiniojo sparno vietas.

Taip spėti verčia vienų ir kitų (katalikų ir „tautininkų“) veikimas, dvasia, siekiai ir aspiracijos. Bet apie tai bus tolimesniuose straipsniuose.

Uosis.

(Toliaus bus.)

DIDELĖS PRAKALBOS,

kurias rengia Bostono Lietuvių Dienos Komitetas bus pėtnyčioj 6 d. spalio (Oct.) 1916. Prasišės 8 val. vakare, pobažnytinėj svetainėj.

Visus širdingai užprašo Bostono

Lietuvių Dienos KOMITETAS.

SVARBIOS PRAKALBOS LIETUVIŲ DIENOS REIKALE.

Nedėlioj spalio 8 d. 2 val. po pietų Lietuvių salėje bus didelės prakalbos, kurias rengia Lietuvių dienos komitetas. Kalbės geri kalbėtojai, taipgi bus dainų ir kt. Komitetas kviečia visus kuoskaitlingiausia atsilankyti.

KOMITETAS.

Lietuvių Diena.

ATSISAUKIMAS Į DIDŽIOJO NEW YORKO DR-JAS IR KUOPAS.

Gerbiamieji Tamstos; —

Lietuvių Diena jau prisariatina, — 1 d. Lapkričio, 1916, nebetoli. Darbo yra taip daug, kad reikia kuoveikiausiai mobilizuoti visas mūsų spēkas. Šiuomi tad ir kviečiame Tamstas, kad atsijstumėt savo atstovų į Didžiojo New Yorko Lietuvių Dienos Komiteto Konferenciją: Konferencijos atsiūnė kiekvieną pamedėjį, nuo 7:30 vakare, Apreiškimo Šv. Pan. parapijos svetainėje, kampos Havemeyer ir North 5-th Streets; sekančios konferencijos atsiūnė 9, 16, 23 ir 30 dienomis spalio mėnesio.

Kiekviena Draugija ir Kuopa tegul atsiūnė po vieną atstovą; Draugijos ir Kuopos, turinčios narių viršaus 100, tegul siūnė po 1 atstovą nuo kiekvieno šimto, arba jo dalies. Tokių atstovų pareiga bus sužinoti, kiek jų draugijos ar kuopos galės duoti aukų rinkėjų ir prižiūrėti juos.

Jei Draugijos ar Kuopos dabar neturėtų savo susirinkimų, tai valdybos tegul tokius atstovus paskiria ir atsiūnė į konferenciją.

Vyrai, subruskime! Pirmą Lapkričio Diena Amerikoje gali būti Lietuvos Išgelbėjimo Diena. Todėl veikime!

Visokios informacijos gautama B. Šeogausko ir J. Ambraziejaus ofise, 168 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Didžiojo New Yorko Lietuvių Dienos Komitetas.

FOREST CITY, PA.

Darbuojasi vyriškai.

Spalio 1 d. š. m. visos vietinės draugijos išrinko po du asmenius, kurie darbuosis su rengime Lietuvių Dienos lapkričio 1 d. š. m. Išrinkti šitie: 1) nuo šv. Jurgio Kareivio dr-jos P. Zdanys, T. Kunišauskas, 2) šv. Antano dr. — J. Burneikis, Pr. Rakauskas, 3) šv. Jurgio Kank. dr. — P. Kolesinskas, J. Vitkus, 4) šv. Juozapo dr. — Vl. Jonaitis, M. Gudauskas, 8) Vyčių kuopos — J. Purickas, L. Šliktukė, 6) L. S. A. — V. Jančaitis, J. Kaminskas, 7) L. D. S. kp. — V. Miliauskas, P. Žaldokas, 8) SLRKA. 2 kuopos — J. Žulius, M. Miliauskas, 9) LRKSA. 5 kuopos J. Stankus, Y. Alekna, 10) šv. Antano parapijos kun. A. Janušas, 11) šv. Onos dr. — M. Miliauskutė, K. Valinkonienė, 12) šv. Petro ir Povilo dr. (Simpson, Pa.) vardų dar nesužinojau. 13) šv. Stanislovo dr. dar neįšrinko.

Tie visi išrinktieji, tą patį vakarą atlaikė susirinkimą šv. Antano klebonijoje ir nutarė sekančius dalykus: 1) Iš savo tarpo išrinko Lietuvių Dienos komitetą; pirmininkas P. Zdanys, vice-pirmininkas P. Žaldokas, išd. P. Kolesinskas, išd. globėjai: V. Jančaitis, M. Miliauskutė ir J. Purickas; ir presos komisiją: kun. A. Janušas, V. Jančaitis ir V. Miliauskas. 2) Užkviesti miesto majorą ir kitus amerikoniškus inteligentus su prakalbomis vakare 1 d. lapkr. 3) gauti vel-tui atsakančią svetainę pavesta kun. A. Janušui. 4) Iš Lietuvių Dienos centralio komiteto pareikalauti 100 dežučių, tiek pat kaspinių ir 20,000 ženklių (tags). Suorganizuoti svetimtaučių komitetus ir kolektorius miestuose Eynon, Pa., Peckville, Pa., Jessup, Pa., Archbald, Pa., Jermyn, Pa., Mayfield, Pa., Carbandale, Pa. ir tt. išrinkti kun. Janušas ir J. Burneikis. Suorganizuoti tokius pat komitetus ir kolektorius mieste Susquehanna, Pa. išrinkti kun. Janušas ir V. Miliauskas.

Džanukas.

BROOKLYN, N. Y.

Prakalbos del Lietuvių Dienos.

Rugsėjo 30 d. McCadin svetainėj buvo surengtos prakalbos Didžiojo New-Yorko dr-jų išrinkto komiteto.

Tai-gi jau dabar šisai komitetas pradėjo veikti. Daro susirinkimus kas pamedėlio vakarais Ap. P. Šv. parapijos salėj ir savo nutarimus jau vykdyta gyveniman.

Bet kad tinkamai prisirengus prie aukų rinkimo pasirodė, kad reik minių rinkikų. Tai-gi tuom tikslu ir šias prakalbas parengė, kad prašyti geros valios žmonių prie šio švento darbo tėvynę gelbėt nuo bado.

Prakalbas atidengė p. Vinikaitis pirm. komiteto su labai gražia agitacija. Po jo kalbos užkviėt kalbėti p. K. Krūšinską; šisai vaizdžiai kalbėjo, kad mus lietuvius pripažinti kaip lietuvius už tautą Suveinytų Valstijų valdžia ir pasikyrė visą šalį išnaudoti del lietuvių tautos išgelbėjimo nuo pražūties. Vėliaus sekė kalbą p. K. Strumskio. Čion reik pastebėti, kad p. Strumskis dar viešam susirinkime pirmu kartu kalbėjo ir pasirodė turįs gerą iškalbą. Pageidautina, kad p. Strumskis ir toliaus imtų dalyvumą prakalbose.

Pagaliaus kalbėjo gerb. kun. N. J. Petkus. Jisai savo trumpoj prakalboj nupiešė gražų pavyzdį tiems, kurie nenori pripažinti Centralinio Komiteto už autoritetišką. Sako man vis vien kas nesumano ar mokslinčius, bemokslis, biednas, ar vaikelis bile geras sumanymas, aš, sakė, visuomet sutinku ir visiems taip reiktų daryti.

Kun. Petkui užbaigus kalbą pirm. išreiškė savo džiaugsmą, kad iš visos apielinkės kunigų tik jis vienas prisideda prie šio darbo ir duoda salę uždyką ir pats dirba kartu su visais.

Gausus rankų plojimas sekė jo prakalbą. Tarpe p. Strumskio kalbos buvo renkamos aukos padengimui lešų salės ir visokių spausdinimų reklamuojuant bei rengiančie prie Lietuvių Dienos. Buvo dalinami registravimo lapeliai publikai, ant kurių nurodo vietą antrašų užsirašyti ir priduoti savo dr-jai arba kun. Petkaus salėn žėdną pamedėj atnešti.

Aukų surinko \$60.00 suviršum. Labai gražų išpūdį padarė šios prakalbos į publiką. Tikimosi kad bus geros pasekmės.

P. M.

NORWOOD, MASS.

Rengias prie Lietuvių Dienos. Rugsėjo 29 d. buvo susirinkimas apkalbėti apie suorganizavimą aukų rinkimą Lietuvių Dienoje. Susirinkimą atidarė pirm. V. Kudirka. Apie L. Dieną paaiškino kun. Daugis. Nutarta susinešti su Centraliniu Komitetu, nutarta iš C. K. gauti 600 dežučių ir 600 tags, nutarta kreiptis prie amerikonių, kad juos pritrauktų prie mūsų komiteto, nutarta surengti prakalbas angliškioje kalboje ir kreiptis prie svetimtaučių dr-jų ir kunigų, kad prigelbėtų lietuviams, nutarta aplinkiniuose miesteliuose surengti aukų rinkimą.

Spalio 1 d. vėl buvo susirinkimas, kur kalbėjo pp. Vesula ir Peza apie Lietuvių Dieną. Toliau buvo renkama komisija, kuri organizuotų rinkimus aplinkiniuose miesteliuose. Tą dieną susirašė 20 kolektorius.

J. Pašakarnis.

Kas girdėti Lietuvių kolonijose.

NEWARK, N. J.

Socialistai kėlė netvarką.

Rugsėjo 24 d. Lietuvių salėje buvo svarbus susirinkimas — susitvarkyti kas link organizavimo aukų rinkimo Lietuvių Dienoje. Atstovų pribuvo 77. Susirinkimą atidarė p. A. Staknevičius. Pirmiausia buvo pakeltas klausimas apie skaitymą Wilkes Barre, Pa. suvažiavimo protokolo. Tai socialistai bent valandą laiko darė netvarką ir trukdė veikimą. Galop buvo nubalsuota laikytis to suvažiavimo nutarimo. Tai po to socialistai išsinešė iš salės ir visi dalykai gvildenosi gerai.

F. Vileikis.

BROOKLYN, N. Y.

Aukų rinkimo komitetas veikia.

Spalio 1 d. buvo susirinkimas mas Didžiojo New-Yorko komiteto Ap. P. Šv. par. mokyklos salėj.

Svarbesni nutarimai šie: nusamdys ofisą New-Yorko prie 5-th Ave.

Vedėją nusamdys p. Lymont amerikonių, kuris pasidaravo belgams ir lenkams.

Per jo įtekmę bus išleista prašymai aukų iš milijonierių. Plenas aukų rinkimo, kurį sutaisė pirm. p. Vinikaitis maždaug toks: Didysis New-York bus padalytas į 10 skyrių. Ant žėdno skyriaus po lygią dalį rinkikų. Žėdno skyriaus rinkikai turės savo valdybą, kuri rūpinsis vien savo skyrium.

Rinkimo laikas prasidės nuo 12 val. nakties ir iki 12 val. nakties. Pirmutiniai rinkikai pradės rinkti teatrų distrikte New-York nuo 12 val. kaip tik pasibaigs spalio mėnesio, o prasidės 1 lapkričio.

Antri rinkikai bus visos dienos ant gatvės stovėji, tretis galės tik per pietus išliks iš darbo.

Ketvirtieji rinkikai tai visi parėję iš darbo nuo 6 val. vakaro iki 12 val. nakties.

Registracija.

Rinkikai, kurie manote pasidaruoti, atėikit visi kožną pamedėlio vakarą į Ap. P. Šv. parapijos mokyklos salę. Šči-gausko ir Ambraziejaus ofise, Grakauskio name, kampos Grand ir Bedford Ave., C. Brooklyn, šv. Jurgio parap. salėn. O kurie gausit lapelius per draugijas tai užsiregistruokit per savo sekretorius. Tik skubinties kogeičiausia, kas gyvas stoti į darbą. Nes jau tik 3 savaitės liko laiko, o darbo galybės.

P. M.

CHICAGO, ILL.

Svarbos prakalbos.

Spalio 8 d. 7:00 val. vak. atsiūnė šv. Mikolo salėj prakalbos paaikškinimui apie Lietuvių Dieną. Tai visus apeinantis reikalas ir visi privalo pribūti.

Komitetas.

W. LYNN, MASS.

Spalio 1 d. šv. Juozapo dr-ja buvo surengus prakalbas. Kalbėjo kun. Krasnickas iš Cambridge, Mass. Tame pat susirinkime išrinktas komitetas, kurs rūpinsis aukų rinkimu Lietuvių Dienoje.

C. S.

E. ARLINGTON, VT.

Neatsilieka.

Mūsų miestelyj ir-gi rengiamasi prie Lietuvių Dienos; išrinkom po du žmones nuo kuopų SLRKA. ir SLA., del sušaukimo visuotino susirinkimo, kad sudaryti plenus kaip pasakmingiau galėsime rinkti aukas, ir tt. Bus susirinkimas 7 d. spalio po pietų.

Rakučių Feliksas.

WORCESTER, MASS.

Rugsėjo 25 d. vakare atsiūnė didelės prakalbos. Kun. J. J. Jakaitis paaiškino apie vakarą ir perstatė kun. Dr. V. Bartušką ir Dr. Bielskį.

Žmonės ramiai klausėsi per visą vakarą, kožnas norėdamas išgirsti apie savo kraštą.

Kalbėtojai labai užganėdino žmones. Aukų išviso vakaro \$447.30. Žmonių buvo apie 800. Vėliaus bus pagarsinta aukotojų vardai.

T. Fondo Korespondentė.

BROOKLYN, N. Y.

134 kp. S. L. R. K. A. pradėjo veikti.

Spalio 1 d. buvo susirinkimas 134 kuopos, kur pasirodė gana gyvas veikimas. Iš praėito susirinkimo buvo prisizadėję prikalbinti žėdnas senas narys po naują ir jau ant šio susirinkimo 6 išpildė savo prižadą. Vadinasi 6 nariai jau prisirašė. Pageidautina, kad iki Naujų Metų visi išpildytų savo prižadus.

Šita kuopa tur pasigirti, kad turi gerą, veiklų inteligentišką narį p. A. Dymtą, kuris sumokino veikalą „Visi geri,“ kurį statys scenoj spalio 21, nes jau svetainė nuo vasaros paimta pas kleboną kun. Petkų.

Kartu bus ir gražus žaislų vakaras su šokiais.

Pasiryžo visi pasidaruoti Katalikų Spaudos Savaitėj. Po nia Povilonienė apsiėmė su kirtais pasidaruoti.

Taip-gi buvo skaitytas laiškas iš Centralinio aukų rinkimo komiteto ant 1 d. lapkričio. Atsisaukima priėmė su miela širdim ir nutarė paaukoti \$10.00 ir apie 10 užsiregistravo rinkti aukas per „Lietuvių Dieną.“ Išviso matos, kad šita kuopa gyvuoja nesnaudama.

Prot. Rašt.

NEWARK, N. J.

Labdarybė.

Grudžio 12 d. 1915 m. gerb. klebono kun. J. Dobužinsko dėka sutverta labdarinjoji šv. Vincento a Paulo dr-ja. Nuo to laiko dr-ja pamažu auga. Gegužio 10 d. buvo prakalbos. Buvo keturi kalbėtojai. Tą dieną prisirašė 17 narių. Del dr-jos daug darbuojasi jos pirmininkas p. B. Staniulis. Dabar toji dr-ja turi 1300 narių. Yra keletas dr-jų, kurios moka po centą nuo nario kas mėnuo.

Dr-ja rūpinasi našlaičiais ir našlėmis. Rūpinasi įsitaistyti farmą. Tikrieji nariai moka po 10c., labdariai moka po \$5 įstojuo ir po 50c. kas mėnuo. Amžinieji nariai įneša \$100 per keturis metus.

Susirinkimus laiko kas trečią mėnesio nedėdienį 4 val. po pietų Lietuvių salėje.

Turime daug visokių reikalų ir rūpesčių, bet neprivalėtumėm pamiršti nei tos dr-jos.

F. Vileikis, narys-labdarys.

NORWOOD, MASS.

Rugsėjo 19 d. mirė Veronika Kreupalienė, 34 metų amžiaus. Prigulėję prie Nep. P. Šv. dr-jos. Sirgo velionė tris mėnesius. Dr-jos narės, kaipo tikros katalikės lankė, sergančią dieną ir naktį. Mirimo valandoj buvo keturios narės. Reikia pasakyti, jog prie velionės daugiausia pasidaravo dr-jos rašt. p-ni M. Didžbalienė. 21 d. visos narės palydėjo į bažnyčią ir į kapus. Paliko vyrą, sūnų ir dvi dukteris.

Lošimai.

Rugsėjo 30 d. buvo vakaras su įvairiu programų. Buvo lošta „Kūmutės“ ir keletas kitų smulkių lošimėlių. Lošimai nusisekė gerai. Tą programą buvo surengus N. P. Pamelės šv. Dr-ja. Žmonių, ivenok, nedaug tebuvo.

Narė.

Tautos Fondo reikalai

Tautos Fondo valdyba.

Pirmininkas:
Kun. J. J. Jakaitis,
41 Providence St.,
Worcester, Mass.

1-mas vice-pirm.:
Adv. A. A. Slakis,
1910 Carson St.,
S. S., Pittsburgh, Pa.

3255 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.

2-ras vice-pirm.:
Kun. P. Serafinas,
2327 W. 23-rd Pl.,
Chicago, Ill.

Sekretorius:
K. Pakštas,
917 W. 33-rd St.,
Chicago, Ill.

Išdininkas:
B. Vaišnoras,
1514 Carson St.,
S. S., Pittsburgh, Pa.

Iždo globėjai:
A. Nausiedienė,
917 W. 33-rd St.,

MONTELLO, MASS.

Aukos surinktos laike prakalbų
kun. Dr. V. Bartuškos ir Dr. J.
Bielskio, rugsėjo 19, 1916.

Aukautojų vardai: M. Abra-
činskis \$10.00, kun. K. Urbanavi-
čius \$5.00, P. J. Ramanauskas
\$5.00, T. Širlauskas, \$3.00, Jok.
Saladonis \$3.00, po \$2.00: Juozas
Vaičiūnas, Kaz. Adomaitis, K.
Čijunskis, Sal. Juknevičienė, J.
Yuskaitis.

Po \$1.00: Jadvyga Statkaitė,
Rožė Antanavičiūtė, Ant. Taut-
kevičius, Jonas Jeskelevičius, P.
Miliauskas, P. Kazlauskas, Silv.
Sviokla, Ant. Bubilis, Adom. Gu-
daitis, Kaz. Vaičiūnas, Jul. Re-
meika, Ign. Knudys, Alf. Po-
cius, Aug. Kašėta, Kašėtienė, T.
Kubilius, Ant. Norkus, Ant. Sa-
rafinas, M. Plečka, K. Rapolas,
P. Tamulionis, J. Martinonis, A.
Šmaižys, Balt. Ručinskis, Jurg.
Česnukevičius, Juoz. Rutkauskas,
Elz. Balčiūnaitė, P. Salkauskas,
J. J. Jankauskas, P. Puišys (iš Tau-
nton), V. Tamulevičius, J. Šiau-
lys, M. Barbieris, M. Bižokaitė,
M. Puodžiūnienė, M. Bernotavi-
čius, M. Abračinskienė, N. Či-
junkskienė, M. Janušitė, Kaz.
Katrauskas, M. Klimavičiūtė, A.
Norkus, V. Kodžiūtė, V. Petel-
šienė, R. Urbanavičienė, O. Ka-
šėtaitė, B. Norkienė, P. Kereiša,
F. Yančiūnas, J. Čuprinskas, F.
Masaitis, J. Kereiša, A. Laučka,
A. Kadzukevičė, F. Adomavičė,
K. Inčius, M. Skirmantas, J.
Kašeta, A. Bakutis, D. Gutaus-
kas, P. Račiūnienė, A. Račiūlis,
F. Voveris, K. Poškus, J. Brei-
vė, O. Breivienė, B. Antanavi-
čienė, M. Jazukevičienė, M. Usai-
tienė, A. Jaruševičė, K. Germa-
navičė, V. Rigaga, O. Marčinke-
vičiūtė, V. Miliauskas.

Tai padaro viso labo \$200.43.
T. F. kasiarius,
Mikolas Abračinskis.

BRIGHTON, MASS.

**Aukos surinktos laike delegatų
prakalbų.**

Aukavo šios ypatos po \$1.00:
B. Ajauskas, M. Šaulis, M. Janu-
skaitė, A. Rubikaitė, Bruzdinu-
tė, F. Lapinskas, O. Janovs-
kaitė, P. Brenčius, A. Bauzins-
kienė, Z. Laviekus, P. Lubikai-
tė, M. Kloviene, J. Laugaudas,
O. Viršėlaitė, A. Kuprevičė, A.
Ragauskas, D. Kudarauskas, A.
Pakštis, V. Gedrišas, P. Kudu-
rauskis, V. Talunas, M. Stričius,
J. Dirsas, A. Lubis, M. Raudulie-
nė, J. Bernotas, M. Kuprevičius,
K. Gerulskis \$2.00, A. Valsvie-
kas, S. Maliekus, J. Šlikas, V.
Šauliūtė, J. Malukas, P. Petro-
nis, stambių aukų \$35.00. Smul-
kių aukų \$14.25.

Viso yra \$49.25.

MANCHESTER, N. H.

Rugsėjo 22 d. buvo surengtos
vietinio T. F. skyriaus prakalbos.
Kalbėjo kun. Dr. V. Bartuška ir
Dr. J. Bielskis.

Manchesteriečiai turėjo progą

išgirsti daug įdomių dalykų apie
Lietuvos stovį ir vargingą padėji-
mą. Buvo renkamos aukos. Nors
lietuvių buvo susirinkusių į sve-
tainę daugiau poros šimtų, bet
aukų surinkta nelabai daug.

Aukavo šiaip: Ign. Gobis \$10.00,
Kastaneija Matuliūtė \$5.00, K.
Žukauskas \$5.00, Vaeļovas Zare-
mba \$3.00, Rapolas ir Ona Kan-
drotai \$4.00. Po \$2.00: J. Vi-
žymis, K. Šimuntis, J. Dyčius, A.
Dyčius, J. Krikščėnas, V. Ja-
gaila, Elz. Gilicia, P. Kemežiūtė,
P. Žukytis, A. Kikutis, D. Ta-
roškevičius, Žasliečiai.

Po \$1.50 V. Semežis, V. Kač-
konas, K. Bučis \$1.25. Po \$1.00
J. Bugniolis, P. Tvarijonas, J.
Gobis, J. Čaplinskas, J. Brazaus-
kas, K. Žilėnas, Kaz. Šinkumas,
K. Gudavičė, P. Jokaitis, P. Ber-
notas, L. Semežis, D. Taparau-
kas, P. Andriūnas, J. Ručiūtė,
A. Andrejūnienė, M. Zarembe-
nė, A. Masavičiūtė, M. Zubaitienė,
J. Černiauskienė, S. Kikutienė,
E. Vižnyienė, S. Bernotienė, S.
Čepuniūtė, V. Malinkutė, A.
Jodeikiūtė, U. Ukanaitė, J. Šli-
nkšienė, E. Krikščūnienė, A.
Stokienūtė, E. Mačiulavičiūtė,
J. A. Sabanauskai, S. Pietkevičius,
O. Krikščūnienė, O. Geliene, J.
Gilis, S. Valantiejienė, J. Klem-
ka, Jur. Moravičius, J. Vaičiū-
nas, P. Krikščūnas, V. Jarma-
lavičius, P. Černokutė, F. Čeku-
tis, V. Šliukša, A. Staugas, V.
Olkovikas, A. Steekis, po \$1.00
J. Janavičius, G. Gobis, A. De-
nenis, M. Kušleika, P. Mikšis,
V. Šerenas, J. Vilkauskas, Z.
Tvarijonas 75c. Po 50c. V. Kuš-
leika, K. Bogusavičius, Antanai-
tienė, K. Savičius, P. Savičius,
J. Diegžnas, A. Nariunas, A. Kie-
duris, N. Žukauskas, K. Žinis,
A. Žukauskas, E. Gobienė, A.
Melaševičius, A. Bernotienė, M.
Bučienė, K. Žukauskas 25c. V.
Simonavičius 25c.

Kartu iš viso \$119.50.
Aukos pasiūsta Tautos Fondan.

Aukos vestuvėse.

Laikė vestuvių p. J. Gilio su p-
le O. Petrenaite rinkta aukos nu-
kentėjusių nuo karės lietuvių
naudai. Aukavo sekančiais:

J. ir O. Gilis \$5.00, J. ir E.
Vižnyis \$3.00, J. ir K. Golis \$1.50,
Z. ir J. Kondrotas \$10.00, J. ir K.
Moravičius \$1.00, E. Gilie \$1.00,
A. Balkis \$1.00, V. ir K. Semežis
75c, V. ir M. Zoremba 75c, P. Jo-
kaitis 50c, K. Bučis 50c, A. Kiku-
tis 50c, M. Viesul 50c, A. Maravi-
čiūtė 50c, J. Žukauskas 25c, E. Go-
bienė 25c, J. Maravičius 25c, J.
Gobis 20c, N. N. 25c.

Viso \$18.70.
Aukos pasiūstos T. F.

J. V. Vižnyis.

LEWISTON, ME.

Po \$5.00: O. Mataitė. Po \$4.00.
D. Povilaitiūtė, Po \$3.00 Z. Li-
maitė, B. Mitkaitė. Po \$2.00:
J. Vaznis, J. Jasius, A. Bubo-
kienė, B. Mileckaitė, K. Maino-
ris, P. Žilaitė, E. Gavronskaitė,
L. Mileška, E. Rimaitė, M. I-
vaškevičienė, S. Ivaškevičius. Po
\$1.00: T. Rudukas, M. Paušienė,
J. Paušas, P. Balis, F. Zemis, A.
Baltrušaitis, S. Simajauskas, K.
Breitmoser, P. Statkienė, A. Di-
delis, B. Bikulčius, B. Jakutis,
L. Rybokas, J. Matulijonas, A.
Šiurkus, J. Steponavičė, J. Da-
nevičė, A. Kadžiulis, E. Baniū-
lienė, E. Rimienė, J. Baltrušai-
tis, P. Zarkauskas, Simkunas,
K. Bikulčius, E. Bikulčienė, K.
Jakutis, B. Mikštas, J. Vėlius,
M. Blaževičius, J. Čužas, A. Ja-
kutis, B. Šemėklis, D. Strazdaus-
kas, Poškienė, Z. Bartasiene,
P. Jasūnas, L. Kauneckienė, P.
Kauneckis, V. Vaičiulytė, K. Al-
bertaitė, M. Dailidaitė, B. Ivaš-
kevičiūtė, J. Beleckis, J. Alber-
tas, S. Klemenaukis, F. Mileška,
F. Barkus, F. Barkienė, M. Ci-
naitis, J. Vasiliauskis, J. Paulau-
skis, Stelmokienė, S. Bugnavi-
čius, P. Ragiokas, J. Zlatkus,
A. Žinkevičiūtė, N. Blažaitė, S.
Kučiškaitė, T. Domkienė, A.
Kleštoriaitė, J. Kauneckis, K.
Žemaitis, P. Peslis, J. Mikštas,
M. Franckus, R. Sabanaitė, B.
Sirevičiūtė, Z. Čepaitė, P. Bubo-
kas, A. Kiršaitė, P. Vaičiulitė,
A. Dalaidienė, V. Lapukienė, M.
Bugailiskaitė, O. Kaulakaitė, Z.

Petrikaitė, A. Adomaitis, K. Sa-
baliuskas, J. Petraitis, J. Nau-
jokas, M. Plondumienė, J. Mau-
ragis, A. Rimas, A. Baniulis, P.
Jurkštas, J. Lapukas, O. Luko-
šaitė, S. Elšmontas, P. Beleckis.
Viso labo \$128.00, smulkių aukų
\$41.55.

Viso \$169.55.
Išlaidų \$18.20.
Lieka \$151.35.

S. B.

AUKOS SURINKTOS LAIKE DELEGATŲ RAKALBŲ SO. BOSTONĖ, MASS.

Po \$10.00 aukavo šie asmenys:
M. Norbutas, V. Varžinskaitė ir
M. Yenuitė.

Po \$5.00 aukovo sekanti: kun.
F. Kemežis, Marijona Navinskienė,
Viktorija Jurgelevičiūtė, J.
Petrauskas, Ona Staniuliūtė \$4.00.

Po \$3.00 aukovo: A. Kasinskai-
tė, A. Zaliecekas, M. Žukauskai-
tė ir kun. Pranas A. Virmauskis.

Po \$2.00 aukovo sekanti: Ant.
Navikas, N. N., A. P. Naujokai-
tis, J. Beleckis, Z. Žukauskaitė,
Jonas Vilkišius, V. Račkauskas,
P. Puišys, L. Gedminiūtė, K. Zu-
lavičiūtė, S. Stempukas, J. Pe-
čikonitė, K. Dilienė, M. Sund-
kienė, P. Gudas, J. Stielius.

Antanas Kereiša aukovo \$1.50.

Po 1 dol. aukovo sekanti: K.
Petraičiūtė, J. Šimkienė, J. Stra-
kauskas, N. Podelienė, A. Stra-
kauskienė, L. Gedminiūtė, V.
Gilgiūtė, P. Medelinskas, K.
Žilaičiūtė, M. Pajaujūtė, M. Va-
siukaitė, A. Kmitas, M. Barišau-
skitė, G. Griblionienė, M. Čes-
nukevičiūtė, M. Andriulaitė, O.
Jankauskienė, Ona Bagočiū, B.
Maskelionaitė, A. Balčiū, B.
Balčiūnas, J. Kazlauskienė, E.
Urbaičiūtė, M. Urbaičiūtė, E.
Plevokienė, Alb. Germanavičius,
A. Zenevičius, T. Zokaičiūtė, M.
Dailiūtė, J. Baniulis, K. Kar-
čauskis, K. Terančiūtė, F. Ad-
lašius, Mar. Jurgelevičiūtė, M. Už-
davynis, Petr. Bijienė, Jonas
Lukoševičius, Andrius Mikšenas,
Juozas Župkauskas, Jonas Kibo-
rtas, Juozas Deikus, Antanina
Petračiūnienė, Petras Freimontas,
Antanas Vilnavičius, Ona Kul-
poniūtė, Pranciškus Joris, Vin-
cas Laimonas, Bened. Karolionie-
nė, Juozas Moekevičia, Petras
Varnauskas, Fortunatas Bago-
čiū, Pranciškus Eidukaitis, Mo-
tiejus Jeremina, Mikas Venis,
Anelė Pocaite, Morta Butvidie-
nė, Juozas Žardeckas, Ona Kai-
raitė, Magdalena Lazdinaitė, M.
Traskevičiūtė, Ant. Šlikas, Ka-
zys Šnapštys, Liudvika Šleikienė,
Ona Meškauskaitė, Marijona
Stubrienė, Marijona Neveraus-
kienė, Marijona Vicinskaitė, Ro-
zalia Pesiūnė, Ona Romikai-
čiukė, Magdalena Bakūniūtė, O.
Paulaičiūtė, Paulina Giedraitė,
Dom. Antanavičia, Liudvika
Stankaitė, Julijona Bakūniūtė,
Rožė Ramanauskiūtė, Jonas A-
lekšaitis, Adomas Alekšaitis,
Regina Černiauskaitė, Jonas A-
leknavičia, Petras Špokas, Ago-
ta Špokaitė, Stasys Noreika, Ona
Zakreckiūtė, Juozas Pernauskas,
Antanas Žvingilas, Ona Galinaus-
kienė, M. Galinauskienė, Anta-
nina Vilkušienė, Ona Kamaus-
kiūtė, Antanas Dauskas, Julė
Daukienė, Liudvika Gedminaitė,
Ona Adomaitienė, Veronika Le-
zauskaitė, Juozas Šveistys, Ado-
mas Žintelis, Kotrina Kučiškai-
tė, Morta Butvidienė, M. Kar-
bauskas, Jonas Bandžinas, Bar-
bora Bajoraitė, Antanas Rudins-
kas, Marcell Galinienė, Povilas
Karvelis, Brolis Lambertas, Sta-
sė Pečiunkaitė, Michalina Januš-
kevičienė, Adolfas Neviera, Mar-
tynas Juškevičius, Povilas Kubi-
lius, Adomas Jurgulis, Ona Jur-
giūtė, Uršulė Venskaitė, Jeroni-
mas Zdzitelionis, Baltrus Pauža,
Vincas Šveistys, Barbora Kras-
nauskienė, Antanina Moeckienė,
Jonas Kuzmauskas, Uršulė Vai-
čiūniūtė, Petras Kairis, Jonas
Usevičius, Juozas Augunas, Jo-
nas Styga, Anastazija Matulevi-
čiūtė, Marijona Zalentukė, Jo-
nas Valentas, Jurgis Valatka, M.
Kviečienė, Pranas Trečiokas,
Marijona Kilmonitė, L. Kučaitė,
Ona Kučaitė, K. Zubavičiūtė, S.
Šleikis, S. Stempukas, J. Urbo-
nas, Glineckis, A. Jaktšys, A.
Meškauskas, J. Matuliasukas, P.
Bronišiūtė, V. Kališius, P. Gri-
gas, A. Vaisiauskas, L. Kasp-
ravičia, P. Norkunaitė, P. Kvie-
tinskienė, J. Venis, E. Daily-
džiūtė, Šidlauskienė, Vestfilius,

M. Seikis, M. Baruckiūtė, J. Di-
ringaitė, P. Veljūnas, O. Lesčėn-
skiūtė, J. Markelionis, P. Mika-
lauskas, A. Kneižis, J. Jaruševi-
čius, M. Bačkutė, P. Bagdžiū-
niūtė, O. Kazakevičiūtė, J. Ka-
linauskaitė, P. Kivuris, O. Sa-
bienė, J. Jalmokas, M. Norbu-
tas, N. N., N. N., J. Girmius
J. Ginkevičius, M. Trečiokas, A.
Lietuvaitis, J. Jokimavičius, J.
Adomavičius, K. Vasiliauskas,
M. Mačiuliūtė, A. Staniuliūtė, P.
Rūta, A. Bendoraitis, J. Varai-
tis, P. Apšiega, K. Kiškis, K.
Šieftienė, K. Junevičius, K. Ba-
liunienė, F. Tarnis, J. Pivariū-
nienė, A. Linkevičiūtė, A. Sa-
palius, A. Gribavičius, J. Kudrevi-
čius, J. Kairys, J. Povilaitis, L.
Šiaulyš, J. Kajokiūtė, Em. Vene-
kiūtė, A. Šilelis, O. Gindriuliū-
tė, O. Vaitkaitė, F. Inkevičius,
A. Kašinskaitė, A. Ivaškevičius,
P. Puičiūtė, N. N., J. Petraus-
kas, M. Račiūnienė, P. Raimike-
vičius, V. Ivanauskas, J. Rač-
kauskas, J. Lengvinienė, Z. Ban-
zevičius, A. Kučiškas, J. Luk-
ša, K. Naujokaitis, A. Styga,
K. Pratašienė, A. Stravinskas, J.
Verbulis, P. Kavoliunaitė, N. N.,
A. Dagis, J. Meškauskas, E.
Balsevičienė, M. Kurkulionis, P.
Karpinskaitė, O. Repšaitė, K.
Petrauskaitė, M. Salkytė, A.
Salkytė, N. N.

Draugijos kurios turi "Darbininką" už organą.

VALDYBA ŠV. JUOZAPO DR-JOS, SHEBOYGAN, WIS., KURI PAĖMĖ "DARBININKĄ" ORGANU.

Prez. Antanas Skieris,
909 Indiana Ave.
Vice-prez. Juozas Bubnis,
733 Indiana Ave.
Fin. rašt. Juozas Rutkauskas,
1013 Clera Ave.
Prot. rašt. Antanas Brusokas,
1019 Delingham Ave.
Maršalka Juozas Buivyda,
1436 So. 9-th Str.
Kasierius Tamošius Grigaliunas,
1437 So. 11-th Str.
Kasos globėjai:
Petras Gelbūda,
Mateušas Kučauskas,
1133 Michigan Ave.

Organo sekretorius, Jonas
Stauskas,

IV. ELZBIETOS DRAUGIJOS VALDYBOS ADRESAI HARTFORD, CONN.

Pirm. — Teklė Blūziene,
1214 Broad St.
Vice-pirm. — Paulina Gelažiūtė,
41 Capitol Ave.
Prot. Rašt. — Ona Manikaitė,
234 Park St.
Fin. rašt. — Veronika Smitkiūtė,
4 1/2 Hungerford St.
Izd. — Felicija Plikunienė,
103 Bond St.
Iždo glob. — M. Karaliūtė,
24 Woodbridge St.
Maršalka — Elena Valavičiūtė,
23 West St.

SV. MIKOLO ARKAN. DRAU- GIJOS VALDYBOS ADRESAI COLLINSVILLE, ILL.

Pirmininkas:
Pranas Stankaitis,
705 Peers Ave.
Vice-pirmininkas:
Jurgis Naujokaitis,
440 So. Clinton St.
Prot. Sekretorius:
Jonas Rudinskis,
600 N. Guernsey St.
Fin. Sekretorius:
Kazys Žukas,
427 Walnut St.
Išdininkas:
Mikolas Gudeliauskas,
401 N. Hesperia St.
Iždo globėjas:
Jonas Norkus,
904 Vandalia St.
Maršalka:
Ad. Smuikis,
817 High St.
Ligonių lankytojas:
Juozas Millus,
335 Central Ave.
**Susirinkimai laikomi kas antrą
ir ketvirtą ketvirtadienį kiekvie-
no mėnesio, katalikiškos mokyk-
los salėje**
225 VANDALIA ST.,
COLLINSVILLE, ILL.

Buvo ir smulkių aukų, bet ku-
ris aukovo mažiau dolerio, tai to
pavardės negarsiname.

Išviso laike prakalbų suaukoto
Tautos Fondui \$416.26.

T. F. 11-ojo skyr. Sekret.

NORWOOD, MASS.

Aukos T. F. per choro pietus.
Aukavo šios ypatos: Po \$1.00
Kun. A. Daugis, J. Červokas, A.
Kavoliūnas, P. Kaliūnas, A. La-
pinskas; po 50c.: K. Aukštinas,
V. Kudirka, J. Kašeta; po 25c.:
D. Mačis, J. Cvilikas, A. Kava-
liauskas, J. Kavaliauskas, J.
Kiablilka, po 15c. K. Viesuta, po
10c. K. Spiridavičienė.
Viso surinkta \$7.00.
Perduota T. F. iždiniui.
Jonas Kavaliauskas.

CIGARETŲ KUPONAI.

Mes duodame visokios vertės
dovanas. Atsišaukite ir pamaty-
site mūsų visokių įvairių dau-
gius kaip 700 daiktų.

Saugokitės apgavikų, kurie no-
ri gauti iš jūsų kuponus, mes e-
sime oficiališkai įgaliojti agentai
visų didžiausių tabokos kompani-
jų.

BERNSTEN & SON
40 BEACH ST.,
S.BOSTON, MASS

ADRESAI VALDYBOS ŠV. JONO KRIKŠTYTOJO DRAUGIJOS CAMBRIDGE, MASS.

Pirmininkas: —
A. Vaisiauskas,
14 Moore St.
Pirm. pagalbininkas: —
C. Kavolius,
62 Portland St.
Protokolų Raštininkas: —
K. Galinauskas,
719 Main St.
Finansų Raštininkas: —
J. Smilgis,
65 Portland St.
Išdininkas: —
J. Jasinskis,
218 Washington St.
Maršalka: —
J. Lukšis,
220 Washington St.
Kasos globėjai: —
K. Voveris,
A. Sunudkas,
J. Žilis.

LIETUVIAI PAVESKITE DARBUS SAVIEMS. Geriausius Lietuvos siuvėjas. Siuvu vyriškus ir moteriš- kus drabužius, sulig naujau- sios mados.

Taisau, prosinu, valau ir
dažau senus. Taip-gi kuni-
gams siuvu SIUTONUS ir
esu gerai išpraktikavęs ta-
me darbe, kaip Lietuvoje,
taip ir čia Amerikoje.
Darbą atlieku greitai ir pi-
giai.
Jeigu kas reikalauja, dar-
bą pasiimu ir pristatau tie-
siog į namus.
Tel. Charter 2354-4

A. K. MAZALAS

94 JEFFERSON STR.,
HARTFORD, CONN.

Meldžiu platinti anglišką
pamfletą apie
Lietuvius.

"A PLEA FOR THE LITHUANIAN'S."

Dar galima gauti visus nu-
merius; o neužlgo ir šeštas
numeris išis iš spaudos. Pam-
pletai yra papuošti Lietuvos
žemlapiu ir V y t a u t o pa-
veikslu.

KUN. J. J. KAULAKIS,
324 Wharton Street,
Philadelphia, Pa.

DIDZIAUSIA KRAUTUVĖ.

Knygų ir visokių reli-
giškų daiktų.
Kas prisius 10c. krasos
ženkleliais, gaus katalogą
Turiu daugybę visokių
maldaknygių lietuviškų ir
lenkiškų.
P. MIKALAUSKAS,
248 W. Fourth Street,
South Boston, Mass.

Nebuk be katalikiško laikraščio.

Ar esi susipažinęs su visais lietuvių katalikiškais
laikraščiais? Susipažink su visais ir pasirinkęs sau pa-
tinkamiausią užsirašyk jį. Jei dar neesi susipažinęs, tai
parašyk laišką ir paprašyk, kad atsiųstų pasižiūrėjimui.
Visi savaitiniai ir tankiau einantieji laikraščiai siunčia-
mi pasižiūrėjimui dykai.

Niekas neprivalo būti be katalikiško laikraščio.
Reikia kiekvienam bent vieną katalikišką laikraštį užsi-
sakyti ir skaityti. Reikia žinoti, kas katalikų visuo-
menėje veikiama, reikia vis tėmyti gyvenimo bėgi, rei-
kia pažinti katalikiškas istaigas, organizacijas. Tą pa-
žinsime sekdami katalikišką spaudą.

Tie, kurie neskaity katalikiškų laikraščių lengvai
esti visokių atskalūnų suklaudinami, tokie įtiki atska-
lūnų žodžiams ir kelia netvarką mūsų katalikiškose or-
ganizacijose, dr-jose, kuopose, parapijose ir visokiame
veikime. Tai tokie pasidaro trukdytojai nandingų
gerų darbų.

Tokių suklaidintų lietuvių katalikų yra nemažai
ir jie daug bėdies pridaro. O tai taip yra, kad jie neskaity
katalikiškų laikraščių.

Prie palaikymo katalikiškos spaudos mus ragina
popiežiai, vyskupai, kunigai ir visi apšvietūnai. Šiais
laikais nepakanka geram katalikui pasiganėdinti atiki-
nėjimu katalikiškų apeigų. Reikia prisidėti prie ka-
tališkiško veikimo, prie katalikiškos spaudos palaik-
ymo ir platinimo.

Būk skaitytoju bent vieno iš sekančių laikraščių:

"DARBININKAS,"
Metams tris kartus savaitėje \$3.00, vieną kartą savai-
tėje \$1.50.

242 W. Broadway, — South Boston, Mass.

"DRAUGAS"
(Dienraštis)
Metams \$3.00, Savaitinis Draugas metams \$1.50.

1800 W. 46 St., — Chicago, Ill.

"VYTIS"
(Du kartu mėnesyje)
Metams \$1.50, pusei metų 75c.

731 W. 18 St. — Chicago, Ill.

"IŠEIVIŲ DRAUGAS"
(Savaitraštis)
Metams \$2.00, pusmečiui \$1.00.

Mossend. Lanarkshire, Scotland.

"TIKYBA IR DORA"
(Du kartu mėnesyje)
Metams 75c.

1631 W. North Ave., Chicago, Ill.

"PAŽANGA"
(Mėnraštis)
Metams \$3.00, pusem. \$1.50, atskiras numeris 25c.

P. O. Box 204, — Girardville, Pa.

"ZVAIGZDĖ"
(Savaitraštis)
Metams \$2.00.

3554 Richmond Street, — Philadelphia, Pa.

Katalikų Spaudos Savaitės reikalai.

Iš L.D.S. centro raštinės.

Muzikos Mylėtojams Naujiena.

Brooklyn'an neseniai atvažiavo muzikas A. ALEKSANDRAVICIUS, baigęs Varšavos muzikalę konservatoriją, ir atidarė

Lietuvių Muzikos Mokykla

Mokinama ant PIANO, SMUIKO, CHORO GIEDOJIMO ir VARGONININKAVIMO. Taipogi išguldoma TEORIJA, HARMONIJA, KONTRAPUNKTAS, INSTRUMENTACIJA ir MUZIKOS ISTORIJA.

Lekeijos prasidės 15 d. rugsėjo. Užsirašyti į bile kurį muzikos skyrių galima dienomis ir vakarais nuo 8 d. rugsėjo. Kaina labai prieinama, o mokslus einančiam jaunimui nemaža nuolaida. Visiems, kurie norėtų pasimokyti muzikos, patariama imti lekeijas šioje lietuvių muzikos mokykloje.

Adresas:

A. ALEKSANDRAVICIUS
Vedėjas
66 Conselyea Street. Brooklyn, N. Y.

"Lietuvių Balsas"

LIETUVIŲ BALSAS rūpinasi žadinti lietuvių tautos sąmonę ir stiprina jų dvasią, kad kantriai lauktų karo pabaigos.

LIETUVIŲ BALSAS padeda šviesties ir tobulinties; jis ragina tautiečius šiuo ištrėmimo metu pasimokyti iš svetimtųjų, kas tik dora ir naudinga, o nesigabenti grįžtant tėvynės nieko, kas žemina mūsų tautą.

LIETUVIŲ BALSAS didžiausias troškimas sujungti tautiečius viena tautos ir tėvynės meilės juosta ir paruošti kiekvieną lietuvių, kad, kaip tik paliaus žvangęje ginklai, tuojau grįžtų Lietuvon, nes tėvynės žemelė, pavirtusi per karą dirvonais, prirausta duobių ir griovių, laukia ariama ir valoma, o nugriauti tėvų kapai — aptveriami.

LIETUVIŲ BALSAS, dėdamas savo skiltyse kuopigiausią kainą skelbimus-ieškojimus, gražina tėvams vaikus, vaikams tėvus, padeda surasti nuklydusius brolius, seseris, gimines ir pažįstamus.

LIETUVIŲ BALSAS kaina: Rusijoje metams 5 rb.; 9 mėnesiams 3 rb. 90 kap.; 6 mėnesiams (pusė metų) 2 rb. 60 kap.; 3 mėnesiams 1 rb. 30 kap.; vienam mėnesiui 45 kap. Užsienioose metams 9 rb.; 9 mėnesiams 6 rb. 80 kap.; 6 mėnesiams (pusmečiui) 4 rb. 60 kap.; 3 mėnesiams 2 rb. 35 kap.; 1 mėnesiui 80 kap. Skyrium numeris 5 centai.

SKELBIMŲ KAINA. Petito (smulkaus rašto) eilutė (dalinant puslapį į keturias skiltes) prieš tekstą — 60 kap.; po teksto — 30 kap. Pabėgėliams, ieškantiems giminių arba darbo petito eilutė po teksto — 10 kapeikų. Amerikoje prieš tekstą 50 centų, po teksto 25 cent. petito eilutė, giminių ieškantiems po teksto 10 centų petito eilutė.

Lietuvių Balso :: :: adresas
Petrograd, Baskov 29.

"Draugas"

Vienintelis pigiausias Lietuvių Katalikų DIENRAŠTIS

"DRAUGAS" duoda daug žinių iš karės lauko, pasakoja, kas dedas nelaimingoje mūsų tėvynėje Lietuvoje, skelbia įdomiausius atsitikimus iš viso pasaulio. Žinios paduodamos kuogreičiausiai.

"DRAUGAS" remia, stiprina lietuvių katalikų draugijas, rūpinasi jų reikalais. "DRAUGAS" kelia tautišką susipratimą, platina katalikiškai lietuvišką kultūrą.

"DRAUGAS" rašomas aiškia ir visiems suprantama kalba.

"DRAUGAS" metams tekaštuoja tiktai \$3.00, pusei metų \$1.75. Čikagoje, siunčiant pačta, metams \$4.50. Nuo vaikų ir nuo agentų perkant atskirais numeriais po 1c.

Užrubežyje "Draugas" dienraštis metams \$6. "SAVAITINIS DRAUGAS", Metams kaštuoja tik \$1.50. Atskiras numeris po 3c.

Visais reikalais kreipiantis adresuokite:

Draugas Publishing Co.

1800 W. 46th St. - - CHICAGO, ILL.

PARSIDUODA 8 akrai pie-mas su 6 kambariais, gražus vos galima išdirbti ir ant sodas vertės \$1100.00. 3 akrai daržinės, 3 vištynčios, Norėdami pirkti, kreipkitės pas George Miliauskas, (pool-room) bolinė. Sokiams salė su visais įtaisymais. Na-

CHICAGO, ILL.

Spaudos komisijos susirinkimas.

Nedėlioį, spalio 8 d. įvyks Spaudos komisijos susirinkimas, tuoj po sumos šv. Mikolo A. parapijos svetainėje, 1644 Wabansia ave. Kviečiame visus, kas tik prijaunčia spaudos platinimo darbu, o ypatingai komisijos narius ir dr-jų išrintus atstovus atsilankyti į šį susirinkimą. Spaudos Savaitė jau arti, o dar neturime išdirbę plenu, kaip platinsime spaudą. Todel visi pagalvokime, kaip pasekmingiaus galima bus išplatinti katalikišką spaudą toje savaitėje. Nepamirškime to svarbaus susirinkimo.

Komisijos Narys.

KATALIKŲ SPAUDOS SAVAITĖS KALBĖTOJAI.

1. Kun. T. Žilinskas, Kunigų Sąjungos Prezidentas, 50 W. 6-th St., So. Boston, Mass.
2. Kun. Dr. Pr. Augustaitis, "Pažangos" redaktorius, St. Vincent Rectory, Girardville, Pa.
3. Pranas Gudas, "Darbininko" redaktorius, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.
4. Kun. Ig. Zimblys, 324 Wharton St., Philadelphia, Pa.
5. P-lė A. E. Petrauskaitė, Waterburio lietuvių fotografistė, 4 Congress Ave., Waterbury, Conn.
6. Kun. P. K. Česna, 307 Pine St., Tamaqua, Pa.
7. Kazys Pakštas, T. Fondo Sekretorius, 617 W. 33-rd St., Chicago, Ill.
8. Kun. F. Kemėšis, Pilnujų Blaivininkų Sus-mo Pirmininkas, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.
9. Jonas J. Ramanauskas, L. Vyčių Liter. Komisijos narys, 144 Ames St., Montello, Mass.
10. Kun. V. Slavynas, 920 Erie Ave., Sheboygan, Wis.
11. J. A. Vaitekunas, Box 17, Rainbow, Conn.
12. P-lė O. M. Kašėtaitė, 159 Ames St., Montello, Mass.
13. M. J. Šimonis, 1434 East 51 St., Cleveland, Ohio.
14. P. Montvila, 93 Hope St., Brooklyn, N. Y.
15. A. F. Knežišis, L. D. S. Finansų Raštininkas, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

16. J. Jaroševičius, SLRKA Pirmininkas, 1048 Washington St., Norwood, Mass.
17. K. Šėsnulevičius, Bostono Universiteto teisių studentas, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.
18. Kun. J. Ambotas, 53 Capitol Ave., Hartford, Conn.
19. Mikolas Abračinskis, L. D. S. kasos globėjas, 187 Ames St., Montello, Mass.
20. M. Venis, L. D. S. išdininkas, 8 Story St., So. Boston, Mass.
21. Kun. J. Švagždyš, 147 Montgomery St., Paterson, N. J.
22. Jonas P. Poška, Moksleivis, 2327 W. 23-rd St., Chicago, Ill.
23. Kun. J. Kasakaitis, 1006 Clifford Ave., Rochester, N. Y.
24. Kun. J. J. Jakaitis, "Tautos Ryto" Redaktorius, 41 Providence St., Worcester, Mass.
25. Kun. Dr. V. Dargis, 190 Meade St., Wilkes-Barre, Pa.

26. A. J. Staknevičius, New Yorko ir New Jersey SLRKA. Apsk. pirm. 85 Bay Ave., Brooklyn, N. Y.

27. Pranas Strakauskas, Moksleivis, 120 Bowen St., So. Boston, Mass.

28. Kazys Junevičius, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

29. A. Aleksandravičius, kompozitorius ir muzikas, 66 Conselyea St., Brooklyn, N. Y.

30. Kun. N. Pakalnis, St. Patrick's Rectory, Lewiston, Me.

31. J. B. Šaliūnas, Liet. Vyčių Sekretorius, 866 Bank St., Waterbury, Conn.

32. Kun. J. Dobužinskis, 207 Adams St., Newark, N. J.

33. Kun. K. Urbanavičius, 20 Webster St., Montello, Mass.

34. Kun. A. Yanašus, St. Anthony's Church, Forest City, Pa.

35. Kun. P. Gudaitis, 307 Pine St., Tamaqua, Pa.

36. M. A. Ruseckas, 2318 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

37. Kun. P. Lapelis, 10806 So. Wabash Ave., Chicago, Ill.

38. J. S. Vasiliauskas, SLRKA Sekretorius, 112 N. Greene St., Baltimore, Md.

39. Kun. J. Miliauskas, St. Mary's Church, Wanamie, Pa.

40. Kun. M. Pankauskas, 443 Park St., Bridgeport, Conn.

41. V. Stulpinas, moksleivis, 921 W. 33-rd Pl., Chicago, Ill.

KATALIKŲ SPAUDOS DR-JOS ANTRAŠAI:
Pirmininkas: Kun. A. Ežerskis, 4943 W. 15-th St., Cicero, Ill.

Raštininkas: J. Tumasonis, 3427 Anburn Ave., Chicago, Ill.

Išdininkas: Izid. Nausieda, 917 W. 33 St., Chicago, Ill.

NAUJOJI A. L. R. K. MOTE-RŲ SAJUNGOS VALDYBA.

Dvasiškas Vadovas: Kun. F. S. Kemėšis, 50 W. 6-th Str., So. Boston, Mass.

Pirmininkė: U. Gudienė, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Pagelbininkė: M. L. Gurinskaitė, 3347 Auburn Ave., Chicago, Ill.

II Pagelbininkė: O. Migauskaitė, 50 W. 6 th St., So. Boston, Mass.

Raštininkė: Ona M. Stalionaitė, 26 S. Leonard Str., Waterbury, Conn.

Išdininkė: Antanina H Nausiedienė, 917-919 W. 33rd Str., Chicago, Ill.

Išdo globėjos: Marijona Juškienė, 129 Melrose Str., Montello, Mass.

Uršulė Jokubauskaitė, 14 Commonwealth Ave., Worcester, Mass.

Redaktorė: U. Jokubauskaitė, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

L.D.S. CENTRO VALDYBOS 4 POSEDŽIO SVARBES-NIEJI NUTARIMAI.

L. D. S. Centro valdybos 4-tas posėdis įvyko "Darbininko" redakcijos kambariuose 242 W. Broadway, So. Boston, Mass. rugsėjo 6 d. š. m.

Į posėdį atsilankė kun. F. Kemėšis, pp. M. Žioba, J. E. Karosas, A. F. Knežišis, M. Venis, M. Abračinskis ir Pr. Gudas.

Šiame posėdyje nutarta galutinai sutvarkyti ženklių reikalus. Sužinojus kaikiurių firmų sanlygas, pavesta kun. F. Kemėšiui, p. M. Žiobai ir A. F. Knežiui ženklių padirbimo reikalą pasirūpinti.

L. D. S. pirmininkas, p. M. Žioba, iš priežasties jo sidarbinio šliūbo, paaukojo L. D. Sąjungai \$50. Gausią pirmininko auką Centro valdyba priima su didele padėka.

Toliaus susirinkimas išreiškia pageidavimą, kad "Darbininke" būtų plačiau paaiškinta apie popieros pabrangimą ir aplamai apie pakilimą kainos ant visų dalykų.

Į Tautos Išdą nutarta nuo kiekvieno L. D. S. nario užmokėti po 5c.; į Federaciją po 1c. L. D. S. kaip ir visos kitos katalikų centralės organizacijos per savo seimą įsirašė į Federaciją ir prisidėjo prie Tautos Išdo.

Už naujų konstitucijų padirbimą turės atlyginti spaus-tuvei centras

Buvo dar svarstoma ir keletas kitų dalykų.

J. E. Karosas, L. D. S. Sekretorius.

L.D.S. CENTRO VALDYBOS 5-TO POSEDŽIO NUTARIMAI.

L. D. S. Centro Valdybos 5-tas posėdis įvyko rugsėjo 21 d. š. m. "Darbininko" redakcijos kambariuose. Į posėdį pribuvo kun. F. Kemėšis, pp. M. Žioba, J. E. Karosas, A. F. Knežišis, M. Abračinskis, J. Petrauskas, Pr. Gudas. Neatsilankė pp. M. Venis, V. Kudirka ir J. B. Šaliūnas.

Ženklių padirbimo komisija praneša, kad jau užsakymas paduotas ir netrukus ženkliai bus pagaminti. Administratoriaus raportas iš biznio stovio priimtas. Biznis eina ne prastai, tik viskam pabrangus, daugiaus pasidaro išlaidų, bet ligšiol inėigos visuomet padengdavo išlaidas.

Nutarta užvesti geresnę tvarką knygyne. Nupirkti reikalingas knygas ir visuomet pažymėti kiek ir kokių knygų išparduodama.

Agentams, kurie ilgesnį laiką neatsilygina už pasiūstus laikraščius sustabdyti laikraščio siuntinėjimą. Taip-pat nutarta padaryti šiekias tokias permainas ir prenumeratų siuntime.

Iki Kat. Spaudos Savaitės "Darbininką" leisti du syk savaitėje, nes L. D. S. Kalendoriaus ir kitų brošiurėlių spausdinimas tiek daug laiko užima, kad prie dabartinio darbininkų skaičiaus negalima joku būdu visa ko aprėpti.

L. D. S. Kalendorius būtinai atspausdinti iki Kat. Sp. Savaitės.

J. E. Karosas, L. D. S. Sekretorius.

NEWARK, N. J.

L. D. S. 14 kp. susirinkimas įvyks spalio 13 dieną 7:30 val. vakare Lietuvių svetainėje 180 New-York ave.

Visi nariai ateikite ant susirinkimo ir atsiveskite naujų. Su pagarba

Kp. Raštininkas.

WATERBURY, CONN.

L. D. S. 5-tos kp. susirinkimas. L. D. S. 5-tos kuopos susirinkimas įvyks spalio 8 dieną pirmą valandą po pietų senoje baž. svetainėje. Reikia primin-

ti, kad šis susirinkimas bus begalo svarbus. Kiekvienas narys būtinai turi atsilankyti. Nepamirškite ir naujų narių atsivesti. Didinkime savo kuopa, prirašydami prie jos visus lietuvių katalikus darbininkus.

Korespondentas.

DARBO INFORMACIJŲ BIURAI.

BROOKLYN, N. Y.

Visokių žinių ofisas.
Visi L. D. S. nariai turėdami kokius reikalus, ar norėdami ko dazižinoti, ar bent iš kur važiuoti į Brooklyn apie-linkes, kreipkitės visokiais reikalais žniaus nurodytu antrašu. Nepamirškite krasos ženklielio, atsakymui.
Jonas Miliauskas, 416 Hooper St., and cor. Grand St. Brooklyn, N. Y.

HARTFORD, CONN.

L. D. S. VI-tos kuopos Darbo Informacijų Biūras.

Prie L. D. S. 6-tos kuopos įsisteigė Darbo Informacijų Biūras, kuris dykai suteiks informacijų darbininkams ieškantiems darbo ant farmų, viešbučiuose, valgyklose, dirbtuvėse ir tt.

Iš kitur atvažiavusiems nurodoma vieta apsigyvenimui.

Pasarga: Iš kitur atvažiavę privalo turėti paliūdiėjimus L. D. S. kuopų valdybų, draugijų ar parapijų.

Visais reikalais reikia kreipties pas Biuro vedėją: B. R. Sarapas, 23 Sheldon St., Hartford, Conn. Tel. Charter 2094.

ATHOL, MASS.

L. D. S. IV-tos kuopos Darbo Informacijų Biūras.

Kiekvienas gausite prielankias ir teisingas žinias. Norintieji apsigyventi šiame mieste kreipkitės pas vedėjus buro: J. A. Gailūnas, The Lithuanian Store, Athol, Mass. P-lė K. Griciunaitė, Windsor House, Athol, Mass.

L. D. S. CENTRO VALDYBOS ANTRAŠAI.

Dvasiškas Direktorius: Kun. F. Kemėšis, 50 W. Sixth St., So. Boston, Mass.

Pirmininkas: Motiejus Žioba, 29 Webster St., Molden, Mass.

Vice-Pirmininkas: J. B. Šaliūnas, 866 Bank St., Waterbury, Conn.

Sekretorius: J. E. Karosas, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Finansų Sekretorius: A. F. Knežišis, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Išdininkas: Mikolas Venis, 28 Story St., So. Boston, Mass.

Globėjai: Jonas Petrauskas, 66 W. Fifth St., So. Boston, Mass.

Vincas Kudirka, 37 Franklin St., Norwood, Mass.

M. Abračinskis, 187 Ames St., Montello, Mass.

Literatiška Komisija: Kun. F. Kemėšis, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Pranas Gudas, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

J. E. Karosas, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Šiame "Darbininko" num. dar sykį pakartojame Katalikų Spaudos Savaitės kalbėtojų vardus. Lietuvių kolonijos, kurios dar neturi kalbėtojų pasikvieta, tesikreipia nurodytais antrašais. Iki Katalikų Spaudos Savaitės nebėliko jau ir mėnesio. Nepamirškime savo užduočių išpildyti.

Nuolatos aiškinome katalikų spaudos svarbą, nurodinėjome jos platinimui būdus, raginame remti katalikišką laikraštį ir knyga. Tvirtai tikimės, mūsų paraginimai nenuėis ant niekų, bet išduos kuogeriausius vaisius. Amerikos lietuviai katalikai pasirodys susipratusiais ir mylinčiais dorą spaudą ir nuo širdies parems katalikų spaudos platinimo darbą.

Katalikų Spaudos Savaitėje platinti rekomenduojame "Darbininko" leidinius. Turime dar nemažai seniau išleis-tų knygučių; kiti išėjo antroje laidoje, o ir naujų dar žadama keletas išleisti. Su užsakymais nesivėlinkite. Neaplenkite ir kitų katalikiškų spaus-tuvių ir knygy-nų.

L. D. S. Kalendorius 1917 metams jau taip kaip ir gatavas. Netrukus pasirodys iš spaudos. Turinys labai turtingas ir įvairus. Kalendoriuje tilps raštai kun. Dr. V. Bartuškos, Skruzdės, J. K. ir daugelio kitų. Bus taip-pat ir illustacijų. Informacijų surinkta daug ir labai naudingų darbininkų gyvenime. Kalendoriaus kaina tik 25c.

Socijalistai pranašauja, kad Kat. Spaudos Savaitė būsianti nepasekminga. Lietuviai katalikai nemoką savo laikraščių ir knygų platinti. Iš angšto negalime pasakyti kaip bus, bet tikimės, kad mūsų brolių socijalistų pranašavimai neišsipildys, nes nevisuomet ir jie nuspėjo kas gali atsitikti ateityje.

Kaikurios lietuvių kolonijos paklausė gero patarimo ir jau suorganizavo vaikinių ir merginių skyrius, kurie vaikščios po lietuvių stubas ir skatin žmones prie gerų laikraščių ir knygų skaitymo ir platinimo. Chicago, Bostonas, Hartfordas, Worcesteris ir kitos kolonijos tokių darbininkų turi po kelis dešėtkus. Geriausių jiems pasekmių linkime!

Socijalistas jei eina kur į svečius, prakalbas, balių — visuomet pilnas kišenes pri-kemša "darbininkiškos" literatūros ir prie kiekvienos progos stengiasi ją iškišti. Mes, katalikai, ligšiol garydavome kaip tik atbulai. Gave kokią knygą, ar laikraštį taip giliai juos užslėpdavome, kad ir patys jų surasti negalėdavome. Neslėpkime savo knygų ir laikraščių, bet sklėskime juos tarp savo brolių ir sesučių.

Yra daug tokių lietuvių, kurie sako: Lietuviškas laikraštis man nereikalingas, aš jau ačiū Dievui "parydinu" angliškus "peipierius." Gerai ir angliškas laikraštis perskaityti, bet daug naudingiau sąvą lietuvišką spaudą sekti, kur rašoma apie lietuvių gyvenimą ir troškimus. Angliškame laikraštėje nerasiaime ką lietuviui veikia kitose kolonijose, kas girdėti Lietuvoje ir tt. "Visur gera ir malonu, — sako lietuvių priežodis, bet savo namuose geriausia."

